

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

TRĂIASCĂ

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Nova

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

REPUBLICA
SOCIALISTĂ
ROMÂNIA!

Urăm
tuturor
cititorilor
noștri

LA
MULTI
ANI!

ANUL XXIII

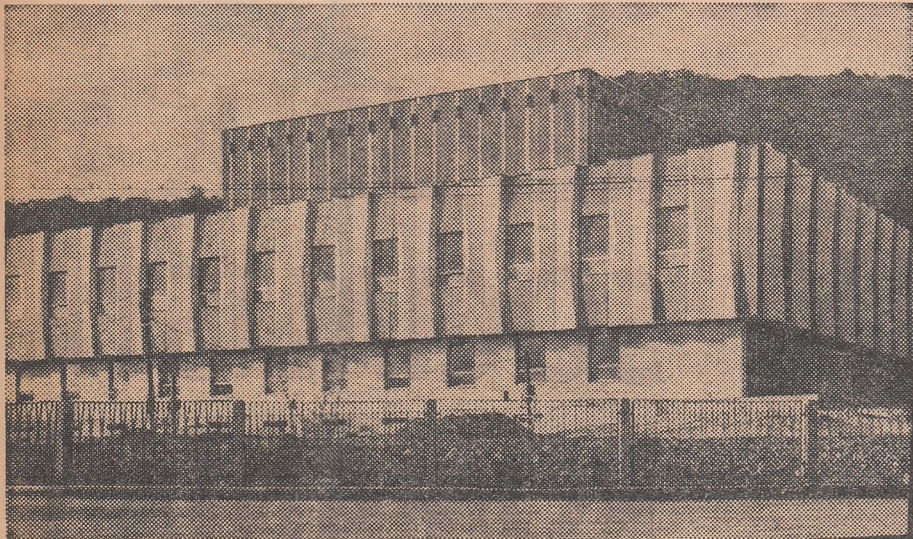
52

(1189)

29 decembrie
1967

12 pagini, 1 leu

Foto : S. Tomescu

Casa Radio din Cluj, recent construită

Față de anul I al Republicii...

● În comparație cu 1948 produsul social al României a sporit în 1966 de peste 6,8 ori, iar venitul național de peste 6,7 ori.

● Anul acesta, potențialul industrial al țării noastre este de 12 ori mai mare decât în 1948.

● O zi din 1967 pusă față în față cu o zi din 1948 (cifra din paranteză): fontă — 6 600 tone (510); oțel — 11 000 tone (970); laminate fier — circa 7 900 tone (750); cărbune — 47 000 tone (9 600); țigări — 36 000 tone (11 400); produse sodice — 1 700 tone (110); ciment — 17 000 tone (1 800).

● În 1966 populația României era cu 20 la sută mai mare decât în 1948, iar producția industriei bunurilor de consum a crescut de peste 8 ori.

● În 1948, tractoarele reprezentau 14,8 la sută din forța de tracțiune în agricultură; în 1966, proporția mijloacelor de tracțiune mecanică a ajuns la 87 la sută.

● Față de media anilor 1951—1955, producția agricolă totală a fost în perioada 1961—1965 cu 31 la sută mai mare în medie pe an.

● În 1967 agricultura noastră are cu peste un milion de bovine, cu aproape 4 000 000 de porcine și cu 3,5 milioane de ovine mai mult decât în 1948.

● Transporturile pe căile ferate cu locomotive Diesel și electrice erau inexistente în 1948. În 1966 ele reprezentau peste 50 la sută din volumul total al transporturilor feroviare.

● În 1966, salariul real al oamenilor muncii din Republica Socialistă România era de 2,4 ori mai mare decât în 1950, iar veniturile reale ale țărănimii de 3 ori mai mari.

● Ca urmare a intensificării continue a ritmului de construcție a locuințelor, în 1966 suprafața locuibilă în orașele României era de aproape 49 milioane de metri pătrați față de 28,3 milioane metri pătrați în 1948.

● Între anii 1949 și 1966 s-au construit pentru învățământul de cultură generală aproape 8 000 de școli, cu peste 30 000 săli de clasă.

● Pentru studenți s-au dat în folosință, în perioada 1961—1966, cămine cu 25 000 de locuri și cantine cu aproape 9 000 de locuri.

● În 1966, numărul paturilor de asistență medicală din instituțiile sanitare era de 146 000, adică de 3 ori mai mare decât în 1948.

● Anul trecut își practicau profesiunea 28 000 de medici, cu alte cuvinte de peste 2,3 ori mai mult decât în 1948.

În anul XXI al Republicii

● Prevederile cuprinse în Planul de stat al economiei naționale, pe anul 1968, întrec, în majoritatea lor, sarcinile înscrise în planul cincinal pentru acest an.

● Volumul de investiții centralizate din fondurile statului este de 58 miliarde de lei — cu 5,6 miliarde de lei mai mare decât realizările preliminate pe 1967 și cu 1,9 miliarde de lei mai mare decât prevederile pentru 1968 din planul cincinal.

● Producția industrială planificată pentru anul viitor este cu aproape 22 miliarde de lei mai mare decât cea realizată în 1967 și întrece cu 5,7 miliarde de lei nivelul prevăzut în planul cincinal.

● Producția de energie electrică va fi, în 1968, de peste 28 de miliarde kWh.

● Și tot în 1968 vom realiza peste 4,9 miliarde tone de oțel și aproape 3,4 milioane tone de laminate pline.

● Producția industriei construcțiilor de mașini va fi cu 2,9 miliarde de lei mai mare decât s-a stabilit în planul cincinal, înregistrând o creștere de peste 13 la sută față de realizările preliminate din 1967.

● O preocupare susținută a partidului și statului este satisfacerea în mă-

sură tot mai mare a nevoilor crescânde ale populației în ce privește bunurile de larg consum; planul pe anul viitor prevede un volum sporit al producției față de cel stabilit prin cincinal.

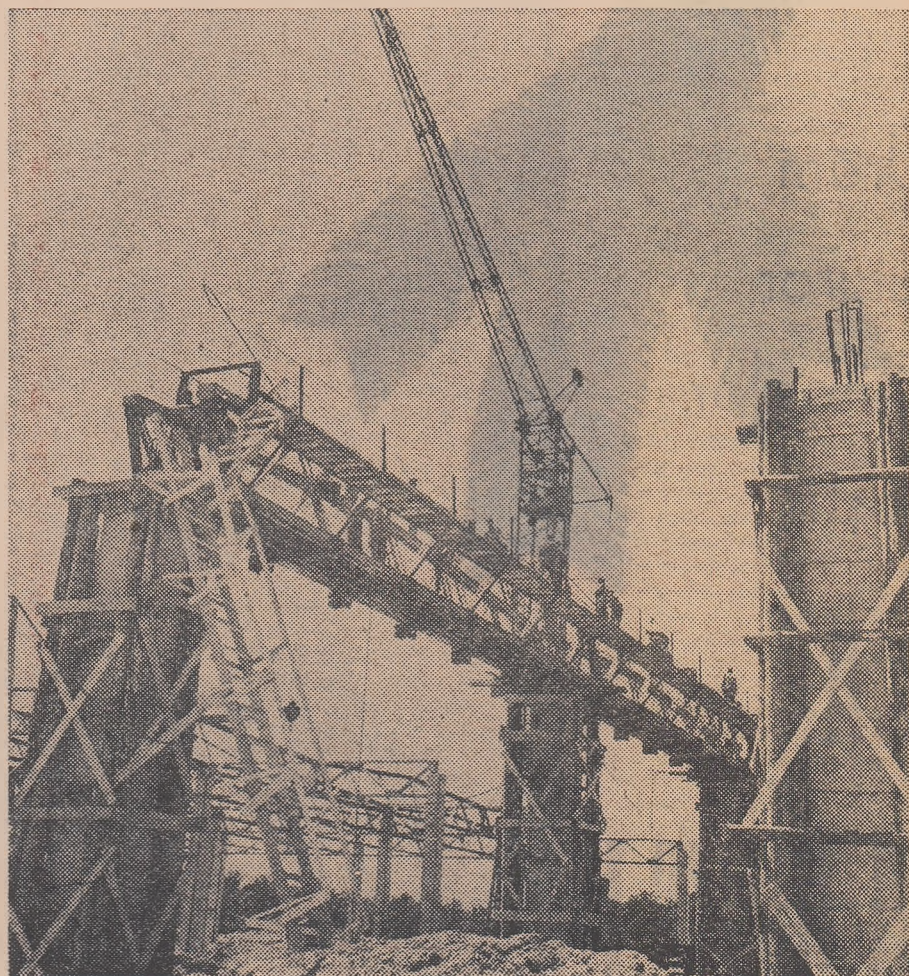
● În cursul anului 1968 agricultura va fi dotată cu peste 8 700 de tractoare, 7 800 de combine de cereale, 2 900 de semănători și alte mașini agricole. Mijloacele sporite puse la dispoziția agriculturii, organizarea tot mai bună a proceselor de producție fac posibilă realizarea în 1968 — în condiții climatice normale — a unei producții de cereale de circa 14,2 milioane de tone, față de 10,9 milioane de tone cât s-a realizat în medie în cincinalul precedent.

● Salariul mediu urmează să ajungă la 1 252 de lei.

● Vinzările de mărfuri prin comerțul socialist vor crește cu aproximativ 6,5 miliarde de lei față de realizările din 1967.

● Se vor construi din fondurile statului peste 57 000 de apartamente.

● Se vor asigura condițiile materiale pentru electrificarea unui mare număr de sate, în așa fel ca la sfârșitul anului 1968 să fie electrificate mai bine de două treimi din toate satele Republicii Socialiste România.

De aici vor porni primele autoturisme românești

Dinamismul
științei
românești

Intregul popor român întâmpină cu un entuziasm avânt în muncă cea de-a douăzecea aniversare a Republicii. Deschizând noi orizonturi patriei, orinduirii noastre socialiste, documentele de importanță istorică ale Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român asigură un larg cîmp de desfășurare tuturor capacităților creatoare ale oamenilor muncii.

Victoriile dobândite în cele două decenii care s-au scurs de la proclamarea Republicii au făcut din România de astăzi o țară modernă, în plină ascensiune. În activitatea de construire a societății noi, de desăvîrșire a construcției socialismului, științei și reprezentanților ei le-au revenit și le revin sarcini deosebite. „Avînd în vedere rolul uriaș pe care îl joacă știința în societatea contemporană, partidul acordă o mare atenție dezvoltării activității de cercetare științifică în țara noastră, progresului științei românești, în pas cu cuceririle științei mondiale”, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului, la Conferința Națională a P.C.R. Alături de întregul popor, oamenii de știință își aduc contribuția la înflorirea, la progresul patriei, abordînd și rezolvînd cu îndrăzneală creație probleme de înaltă tinută științifică, valorificînd și continuînd tradițiile științei românești, îmbogățînd continutul patrimoniului științei naționale și universale.

Întărirea legăturii nemișcrite dintre

cercetarea științifică și producție, element subliniat cu precădere în documentele de partid, constituie firul călăuzitor al activității organizatorice desfășurate de Consiliul Național al Cercetării Științifice. Crearea acestui organism a constituit o nouă și elocventă dovadă a grijii Partidului pentru promovarea științei.

Știința românească are tradiții din cele mai glorioase. Să amintim doar de Grigore Antipa, întemeietorul școlii românești de hidrologie și ihtiologie, de Emil Racoviță, creatorul biospeologiei, de Dimitrie Voinov, înflăcărat adept al darwinismului, de realizatorul primelor noastre căi ferate și poduri metalice, Anghel Saligny, de întemeietorul bazelor microbiologiei, Constantin Levidi, de cunoscutii matematicieni Dimitrie Pompei, David Emmanuel, Traian Lalescu, Gheorghe Țițeica, S. Stoilov, de medicii cu faimă mondială Carol Davila, Gheorghe Marinescu, I. Cantacuzino, Victor Babeș, Daniel Danielopolu etc., de creatorul sonicității, ing. Gheorghe Constantinescu, de pionierii aviației mondiale Traian Vuia, Aurel Vlaicu și Henri Coandă, de energeticienii D. Leonida sau C. Budeanu, de naturalistii Emanoil Teodorescu, Ion Ionescu, Ion Borcea, Ioan Athanasia, de chimiștii Petru Poni, G. Longinescu, Nicolae Teclu, C. Istrati. Inițiatori de școli sau inventatori de geniu, aceste personalități au polarizat în jurul lor numeroși tineri cercetători, au deschis

drumuri nestrăbătute încă în știință și tehnică, s-au ancorat adînc în realitățile vieții, știind totodată să intuiască noul, să-l sprijine, să-l promoveze.

Cultivînd aceste tradiții, cercetarea noastră științifică este dirijată după un vast program ale cărui obiective de bază au în vedere contribuția la industrializarea țării, la dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii, ridicarea eficienței economiei pe baza progresului tehnic și a promovării celor mai noi cuceriri ale gîndirii creatoare.

O deosebită atenție este acordată cercetărilor geologice, care au în vedere întocmirea hărții geologice a țării și a hărții genetice a substanțelor minerale utile. Se insistă, pe mai departe, asupra lucrărilor pentru cunoașterea și creșterea rezervelor de minereuri cuprifere, polimetalice și de bauxită. La minereurile de fier lucrările geologice vor fi îndreptate spre creșterea rezervelor industriale. Se pune un deosebit accent pe cercetarea din timp a structurilor de hidrocarburi, căreia îi va reveni o mare parte din volumul total al cercetărilor geologice.

Și în energetică s-au obținut rezultate importante. Este suficient să amintim că numai centrala electrică de la Luduș-Iernut dispune de o putere instalată de 800 MW, cu aproape 300 MW mai mult decât întreaga Românie a anului 1938! În 1970, se va atinge o producție de 32—34 miliarde kWh pe

Culori îmbrățișate

Culori îmbrățișate peste interdependența elementelor, peste ampla respirație a țării, peste fluxul motoarelor.

Culori înseninate deasupra acestor frunzi senine, deasupra acestei păduri de mîini înălțate azi pentru a lăuda sușul întreprins de toată suflarea țării spre semeța culme unde va filia steagul biruinței depline. Prin hotărârile luate, rod al gândirii colective, recenta Conferință a Partidului Comunist Român prefigurează viitoarea sferă de dezvoltare a Republicii noastre socialiste „în legătură cu toate acțiunile esențiale pentru destinul țării”.

Culori îmbrățișate de hotarul acestor douăzeci de ani de la proclamarea Republicii, exuberante culori mereu înprospătate de avintul intransigent și exersat al minții luminate și al inimii fierbinți.

Culori verticale : etape ducînd spre magistratele viitorului.

Culori verticale : nenumărați ani cronometrici, condensaji în strălucirea solară a timpului istoric.

Culori în care pîlpîie mereu, ca o lucire intrinsecă a substanței, începutul de vechi obîrșii, începutul de piatră melancolică și stîlp cioplit, metalul vînat al Agatirșilor, topit azi în platina scutului nostru, agerimea trupului, pătrunzătoarea putere a minții iscoditoare, îndrîjita bătălie dusă împotriva stihiei, augustul sînge care a scîldat pămîntul acesta din vechime, fertilul sînge văsat în numele libertății.

Trei culori îmbrățișate deasupra unui grai fără egal, îmbogățit și înaripat de termenii esențiali pe care îi oferă limbașului captarea forțelor de producție într-un orbitor tocar, înaltul ritm al productivității muncii, noua geometrie a mașinii, — înregistrate și reflectate de oglinzile paralele ale suprastructurii.

Temelia socialistă a Republicii, cu acoperirea ei dialectică în aur, durată potrivit unei arhitecturi marxist-leniniste, e capabilă să mențină pentru veci luminosul edificiu al Comunei viitoare. Un edificiu durat pentru a fi locuit de oameni avansați pe toate planurile vieții, adepții unei morale descătusată de orice compromis, obiectivi și lucizi, oameni care au părăsit măruntă contabilitate a calculului strict personal și care vor ști să dea răspunsul cu mult înainte de formularea întrebării.

Pentru ei, „adevărații făuritori ai tuturor bunurilor patriei”, crește luminosul edificiu al României moderne, pentru ei apare un nou relief social, în numele lor e alungată înierța și purificată morala, mișcarea devine mai alertă și mai cuprinzătoare, în numele lor e înfierată eroarea placidă, încăpățînată, cuibărită în gîndire și în lucruri.

De aici decurge necesitatea modificării pulsului vital. Voltașul care a sporit tensiunea are nevoie de o nouă rețea spre a se putea exercita și de un nou sistem de propagare spre a-și dovedi eficiența.

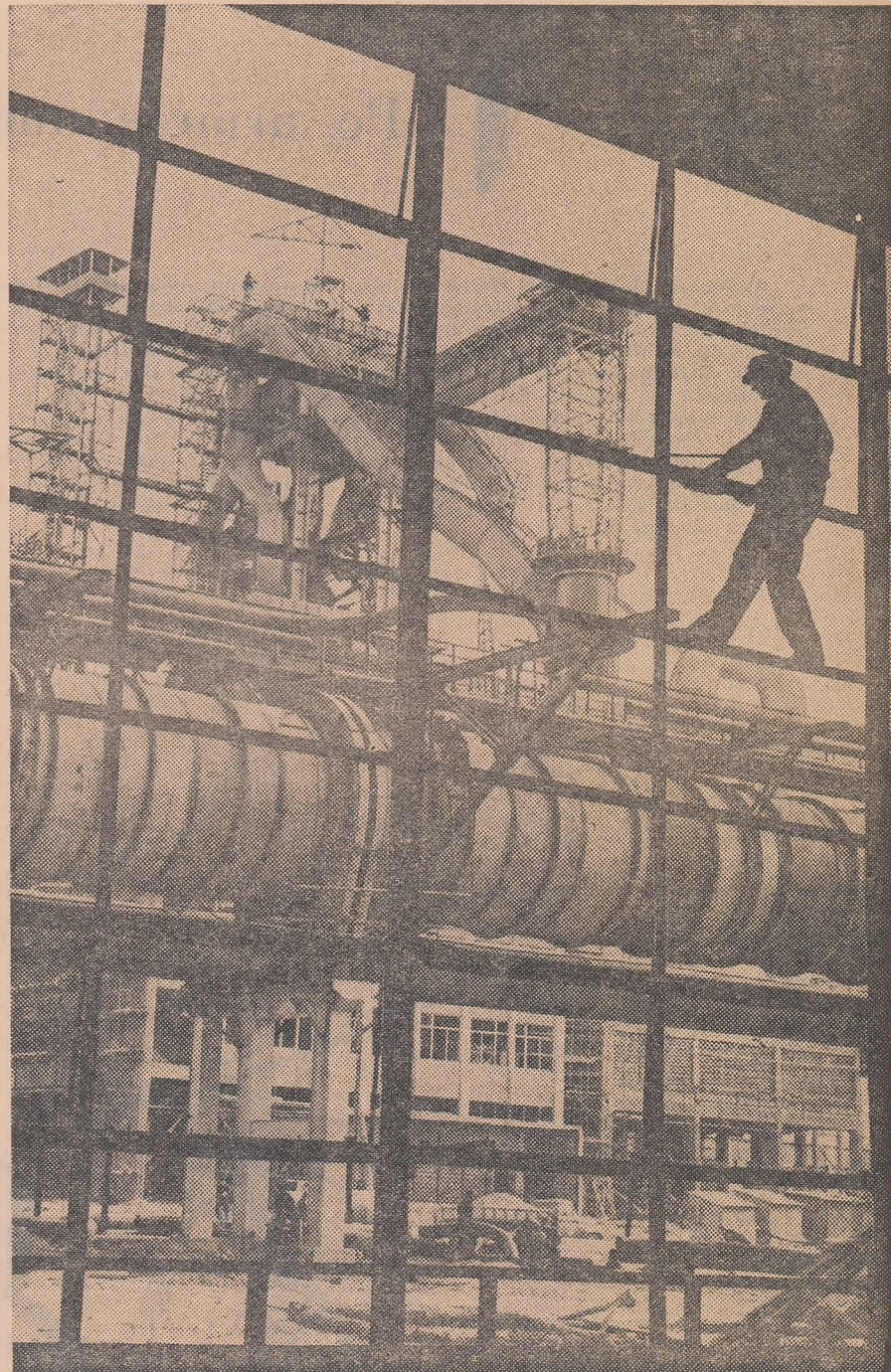
De aici o nouă dinamică multilaterală, polivalentă, a cărei sporită rapiditate scurtează durata dintre cauză și efect.

De aici pasiunea pentru descoperirea unor formule originale cît mai exacte, în strînsă legătură cu realitatea și cu specificul național care o animă.

De aici necesitatea valorificării din plin a tuturor resurselor, de orice fel, ale imensului rezervoriu colectiv.

La douăzeci de ani de la proclamarea Republicii, noi și roditoare semînețe vin să fecundeze ogorul existenței noastre, viața noastră cotidiană capătă dimensiuni istorice, imaginile visate prînd chip, marile linii de forță devin materiale.

Virgil Teodorescu

Ritmul mediu de creștere a industriei a fost de 13 la sută în perioada 1951—1960 și de 13,4 la sută în perioada 1961—1966, față de 4 la sută între anii 1929 și 1938. O imagine a acestei furtunoase creșteri: șantierul combinatului siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej” din Galați.

an, iar în 1975, 55—60 miliarde kWh; anual, începînd din 1970—1971, uriașă hidrocentrală de la Porțile de Fier va trimite în rețeaua energetică peste 5 miliarde kWh! Asemenea realizări presupun o intensă muncă a specialiștilor și tot ei sînt cei care trebuie să-și sporească eforturile pentru stabilirea metodologiei și criteriilor de optimizare a structurii sistemului electroenergetic național. Paralel, se extind studiile asupra metodelor de susținere a abatașelor cu front larg de exploatare, asupra mecanismului de dislocuire din diferite roci a țiteiului de către fluide viscoase, pentru dezvoltarea forajului la mare adîncime, recuperarea țiteiului din zăcămintele vechi sau pentru extinderea colectării și transportului în sistem închis al țiteiului pe tot cuprinsul unui șantier de extracție.

Este cunoscut faptul că marele Combinat siderurgic de la Galați va produce în final peste 4 milioane tone de oțel, adică de peste 15 ori producția de oțel a României din anul 1938! Pentru acest combinat ca și pentru celelalte „cetăți ale oțelului” — Hunedoara și Reșița — cercetarea are în vedere producerea în țară a oțelurilor fine și aliate, a aliajelor neferoase cu calități superioare. Pentru ridicarea calității oțelului au fost realizate amestecuri speciale termogene și termoizolante. Accentul cercetării siderurgice cade pe elucidarea unor probleme de geneză și

morfologie a incluziunilor nemetalice, mărirea purității oțelurilor, cercetarea structurii și proprietăților metalelor și aliajelor.

În domeniul construcției de mașini s-au obținut rezultate pozitive în industria mijloacelor de transport, a mașinilor unelte automate etc. etc. Se au în vedere studii asupra elaborării de noi tehnologii de turnare și formare plastică a metalelor, de prelucrare a acestora, de realizare a unor organe de mașini din pulberi sintetizate sau materiale plastice. Sarcini sporite revin specialiștilor care lucrează în domeniul construcției de autovehicule. Și pentru cercetările din domeniul mecanicii fluidelor sînt stabilite direcții de studiu în aplicațiile tehnice ale mișcării lichidelor și gazelor (ventilație, filtrare, transport de lichide), în comenzile prin jeturi și în extinderea utilizării lubrificației cu gaze.

În ce privește chimia, menționăm construirea unor uriașe combinate care se situează, din toate punctele de vedere, la nivelul celor mai moderne din lume. Cercetările cuprind o arie foarte vastă, de la probleme de cinetică și termodinamică chimică, de extragere și de separare a metalelor rare sau a produselor de înaltă puritate și pînă la optimizarea proceselor fundamentale industriale. Nu trebuie omisă continuarea valorificării materiilor prime, e-laborarea de tehnologii noi pentru uzi-

nele ce vor fi construite, ridicarea calității produselor etc.

În afară de studiile pentru obținerea de sisteme de finisare și izolare cu totul noi în domeniul construcțiilor cercetarea științifică are în vedere studii asupra materialelor de construcție și instalații, asupra mecanizării lucrărilor de construcții-montaj.

În domeniul cercetării matematice, unde există deja realizări însemnate, un loc important este rezervat studiilor de statistică matematică, programare matematică, analiză numerică, teoria algebrică a mecanismelor automate, utilizarea mașinilor moderne de calcul. În științele fizice, unde specialiștii noștri au făcut în numeroase rînduri dovada unor preocupări moderne, programul de cercetare prevede studii de fizica plasmei, semiconductori, fizica corpului solid, straturi subțiri, spectroscopie moleculară, atomică și nucleară, teoria reacțiilor nucleare, a reactoarelor și acceleratoarelor de particule, generatoare cuantice, aplicații ale izotopilor radioactivi etc. Menționăm că specialiștii atomiști care ne-au vizitat țara, au fost unanimi în a aprecia în mod elogiios realizările fizicienilor noștri, dintre care subliniem aparatul de fizică nucleară aplicată, generatoarele cuantice, studiile asupra izotopilor folosiți în economie etc.

Cercetarea științifică în ramurile agriculturii și silviculturii a fost orien-

tată pentru obținerea unor noi hibrizi de plante agricole (seriile HD și HS pentru porumb, seria F pentru griu), spre combaterea bolilor și dăunătorilor plantelor, pentru perfecționarea proceselor de chimizare și extinderea mecanizării; nu trebuie omisă agrotehnica culturilor de cîmp și hortiviticole irigate, ameliorarea raselor de animale, îmbunătățirea metodelor de creștere a animalelor în complexe de tip industrial. Aplicarea metodelor științifice în cultura plantelor agricole precum și creșterea unor rase ameliorate de animale au fost și pînă acum principala direcție în care a acționat cercetarea științifică în aceste ramuri hotărîtoare ale economiei.

★

Traducerea în viață a programului de dezvoltare a României socialiste în următorii ani solicită din plin cercetarea științifică, cere o puternică ancorare a acesteia în realitate, o strînsă legătură cu producția, devotament, dăruire și dinamism din partea oamenilor de știință. Nu încapă îndoială că entuziasmul lor creator se va inserie pe coordonatele tradițiilor precursorilor și ale excepționalelor condiții create de par-

Conf. dr. ing. Florin Zăgănescu

UN MOTOCICLIST ÎN NOAPTE

VIII.

Pe urmele unei crime

Asasinarea inginerului Oseev i-a adus în orașelul siberian Kolodin pe maiorul Komolov și pe narator, tânărul locotenent Pavel Cernov, de la miliția judiciară a regiunii care, împreună cu căpitanul Komarovski, șeful miliției din localitate, au început cercetările. Primele dovezi îndreaptă bănuielele către un vecin al victimei — vânătorul Șabașnikov. Dar căpitanul Komarovski are indoilei. Se crede că pumnalul și cizmele i-au fost urate lui Șabașnikov în ajunul crimei de către adevăratul asasin, care s-a folosit de ele. Bănuielele care planau asupra funcționarului Andanov de la poștă se spulberă iar un străin de localitate, Evgheni Sașcenko, venit în vizită la niște rude, are un alibi bun. În atenția anchetatorilor se află acum motociclistul Jarkov, logodnicul Lenei Samarina, prietena din copilărie a locotenentului Cernov.

— Mai rămân aici vreo săptămână. Dacă mai aveți nevoie de mine, vă stau la dispoziție...

„GAZ”-ul pornește din nou prin hîrtoape. Adîncit în gînduri, Keșu Turhanov pufăie abătut din lulea.

— După părerea mea am putea avea încredere în acest Sașcenko — rupe tăcerea Komarovski. — Dacă, bineînțeles, vine pentru prima oară la Kolodin... Nu e greu de verificat. Numai un om care cunoaște bine orașul și pe Oseev a putut comite o asemenea crimă.

Jarkov nu vrea să răspundă

Răsturnat în fotoliu, Jarkov mă privește ironic. Sint nervos și desenez niște cerculețe pe hîrtie. A aflat, desigur, despre călătoria mea nocturnă cu Lena la Lihoe și am impresia că prin atitudinea lui vrea să sublinieze că în discuția noastră e vorba și de o răfuială personală.

— Așadar Șabașnikov a plecat după vodcă, iar dumneata ai rămas înăuntru. Apoi ai plecat direct acasă?

— Da.
Aruncă rotocoale mari de fum, care îmi învalăie fața ca un nor. „Fii calm” — îmi spun.

— Ai rămas acasă toată seara și toată noaptea?

— Seara am fost la niște cunoștințe, iar noaptea mi-am petrecut-o acasă.

— Ai ieșit? Cu ce?
— După cum ști, la Kolodin nu există taxiuri, iar tramvaietele n-au intrat încă în funcțiune. Așa că, cu voia d-tale, am circulat cu motocicleta.

Paznicul magazinului alimentar, care l-a văzut pe Jarkov ieșind, a avut aici dreptate: campionul de motocros circula cu „IJ”-ul lui.

— Spune-mi, te rog, cînd te-ai înapoiat?

— Nu era încă 12.
Înainte de asasinarea lui Oseev. Oare așa să fi fost? Va fi știind că la 11,30 s-a stins lumina pe stradă?

— Ești sigur că înainte de 12?
— Ei — se infurie Jarkov — doar nu mă bănuiești pe mine?

— Sint în exercițiul funcțiunii — îi răspund cît mai calm cu putință. — Nu discut numai cu d-ta. Fiecare răspuns exact ne e de mare folos.

— Bi-ne-e! — încuviințează Jarkov.
— Spun „înainte de 12”, pentru că după ce am intrat în cameră am deschis aparatul de radio și nu după mult timp s-a dat ora exactă.

— Ce aparat ai?

Jarkov izbucnește în rîs, dezvelind două șiruri de dinți superbi. „Ce întrebări mai pune și băiețandru! ăsta de la miliția judiciară?” citesc în ochii lui. E atît de sigur de el!

— „Sakta”. Cu picup. Are vreo importanță?

— Da. Încă o întrebare. Cît timp ai ascultat aparatul „Sakta” după ora 12?

— Cred că o oră și jumătate.

E teribil de stăpîn pe el campionul nostru! Cred că au dreptate fiziomiștii care afirmă că bărbia masivă indică o voință neobișnuită. Cu o bărbie ca a lui s-ar putea sparge nuci.

— Citește declarația și semnează-o. Jarkov citește cu luare amînte, apoi își depune semnătura.

— Te pricepi să redactezi. Asta-i tot?

— Nu. Aș vrea să știu cum ai folosit aparatul de radio dacă între orele 11,30 și 4, în noaptea de 8 spre 9 august, curentul electric a fost oprit?

Surisul dispare pe dată de pe chipul lui Jarkov. Nu-și mai poate îndrepta greșeala.

— Vrei să mă tragi pe sfoară?

— Tot cartierul a rămas fără curent din cauza unei defecțiuni la centrala electrică. Amintește-ți unde ai fost în noaptea aceea?

— Ei bine, n-am fost acasă. Dar n-am de gînd să spun unde. Dacă socotești că sînt vinovat cu ceva, dovedește! Nu sînt obligat să-mi demonstrez propria nevinovăție. Așa cere legea, nu?

— Așa. Numai că-i regretabil că nu vrei să ne ajuti. Nu știu cum să interpretez acest lucru.

Desen de V. Kovenatki

— Cum dorești. Dumitale nu-ți răspund.

Jarkov rostește apăsător „dumitale”. Își recapătă încrederea în el, în timp ce eu mă enervez și mai tare. Îmi plimb virful limbii pe cerul gurii, se spune că e un mijloc de a te calma.

— Regretabil, repet.

Nu e cazul să mai stărui. O să-l ținem sub observație.

Sașcenko a spus adevărul

Într-o odăiță întunecoasă cu pereții acoperiți de scheme, Komarovski, împreună cu șeful serviciului de circulație, se plimbă cu degetul pe o hartă, ca pe o tablă de șah.

— A trebuit să ridicăm în picioare 30 de membri ai serviciului voluntar de menținere a ordinii publice. Și tot serviciul de circulație, evident... ca să interogăm pe toți locuitorii din acest sector care reprezintă jumătate din suprafața orașului — mă informează căpitanul. Cîțiva dintre ei au auzit, într-adevăr, în cursul nopții un zgomot de motocicletă. Am însemnat locurile respective.

Cerculețe roșii acoperă harta ca niște confeti.

— Un localnic l-a văzut chiar pe motociclistul nostru, gonind spre șosea. Un

paznic, locuiește pe Iamșcițkaia, la nr. 46

— Pe la ce oră?

— Am avut mare noroc. Paznicul a declarat: „Îndată ce pe șantier a avut loc o explozie. Pămîntul nu apucase încă să se liniștească”. Am telefonat artișierilor și am aflat ora exactă: 12 și 30 de minute. Deci la 20 de minute după crimă. După cum vezi, coincide... Paznicul spune că motociclistul gonea nebunește. Purta o șapcă cu cozoroc, care-i ascundea fața, o manta de ploaie de culoare închisă și mănuși. Depozițiile lui Sașcenko se confirmă.

— Oamenii noștri i-au interogat pe toți proprietarii de motociclete — urmează Komarovski. — Din oraș și din raion. Nici unul dintre ei n-a trecut la 1 noaptea pe strada Iamșcițkaia și pe șoseaua Polunino.

— Depozițiile paznicului și ale lui Sașcenko coincid, într-adevăr. Dar dacă a fost chiar Sașcenko?

— S-a stabilit că n-a mai venit pînă acum la Kolodin.

— Boris Mihailovici, ce-mi puteți spune despre Jarkov?

— A, e o figură marcantă la noi, o

Nu fac decît să mai adaug o neplăcere în acest moment nespuse de dureros pentru cei care trebuie să însoțească, pe ultimul său drum, pe ființa cea mai scumpă pentru ei pe lume. Dar n-am încotro.

— Îl știi de mult pe Jarkov? — mă adresez tinerei îndoliate.

— L-am cunoscut cînd am venit prima oară la Kolodin, — răspunde fata cu o voce surdă, inexpresivă.

Nu mă întreabă de ce mă interesează Jarkov. În alte împrejurări poate că ar fi vrut să știe, dar acum...

— S-a apropiat de mine într-o zi... într-un magazin. Mi-a spus că-l cunoaște pe tata și m-a ajutat să duc acasă țiguielile.

Chiar și acum, cu fața palidă de suferință și nesomn, e foarte frumoasă. Pare o călugăriță coborîtă din tablourile lui Nesterov.

— Jarkov a fost acasă la d-ta?

— Nu. M-a însoțit doar de cîteva ori pînă la poartă.

— Cum deschideai ușa? Cu cheia?

— Băteam în geam. Tata cunoștea semnalul.

— Un semnal convențional?

— Da. El a fost radiotelegrafist în armată și eu sint tot telegrafistă. M-a învățat alfabetul Morse încă din copilărie.

— Ce îi semnalai?

— Ei, fleacuri... Trei puncte, trei li-

niute, trei puncte.

Cu alte cuvinte S.O.S.

— Jarkov știa că urma să vii din nou la tatăl dumitale?

— Da, îi scrisesem și-l rugasem să facă rost de o mașină pentru tata ca să-și transporte mobila acasă.

Ziua înmormîntă trece repede peste Kolodin. Se ivește de dincolo de Molka și apoi pornește grăbită spre taiga, ca să se afunde în ea, în marea împădurită, în culcușul vremii.

Amurgul a pus stăpînire pe oraș. Aș vrea ca norii să lunece mai încet și ca acele ceasornicului să nu se grăbească atît de mult...

Investigațiile mele cu privire la motocicletele furate n-au dat nici un rezultat. La sfîrșitul lui iulie, unui locuitor de la periferia Kolodinului îi dispăruse un B.M.V. După două zile, însă, motocicleta a fost găsită în pădure, lingă o potecă ce duce spre Ceremșanka. O pană avută pe drum îl împiedicase pe hoț să meargă mai departe, așa încît abandonase motocicleta. La 2 august, tot un necunoscut a furat un „IJ”, care n-a mai fost înșă găsit.

Poate că între dispariția motocicletelor și asasinarea lui Oseev există vreo legătură, totuși acum trebuie să ne ocupăm de lucrul cel mai important: stabilirea identității misteriosului motociclist nocturn.

Un șir tip de întrebări... Cum arăta? Nu se știe. Cum era îmbrăcat? Cu șapcă și manta de ploaie cenușie... Cincizeci la sută din bărbații din Kolodin poartă înșă șapcă (e la modă) și mantale de ploaie de culoarea soarelui. De unde venea? Nu se știe. Era un bun motociclist? Nici asta nu se știe.

Stop! Ultima întrebare poate fi elucidată. Casa de la nr. 46 de pe Iamșcițkaia, în curtea căreia se afla paznicul care l-a observat pe motociclist la ora 12.30 în noaptea de 8 spre 9 august, se află la marginea orașului. De acolo pînă la Viselki, locul de înfîlînire a necunoscutului cu Sașcenko, sînt nouă kilometri. Ceasul lui Sașcenko, care merge exact cu al nostru, arăta 12,42 de minute. Așadar, motociclistul circula cu o viteză de circa 50 de kilometri pe oră. Și asta noaptea, pe un drum prost. Numai un motociclist încercat, un as poate atinge o viteză atît de mare în astfel de condiții.

Trebuie să verific această ipoteză. Și încă repede. Mica încăpere a miliției, cu scaune și mese grosolane de lemn, în care mă aflu, încep să se cufunde în întuneric.

Viktor Smirnov

(Va urma)

Jocul dragostei și al morții

Seară de decembrie, cu spectacol coupé la Bolșoi. Prilej de a o vedea pe Maia Plisețkaia în două balet: primul pe muzica „Preludiilor” lui Bach, celălalt pe motivele lui Bizet din „Carmen”. Două lucruri diametral opuse din punct de vedere al concepției coregrafice. Până la un punct, ca și cum l-ai vedea în aceeași seară pe Calboreanu jucând mai întâi în „Apus de soare” de Delavrancea și apoi în „Scăunele” lui Ionescu.

În „Preludii”, Plisețkaia e cea de totdeauna, adică unică și inegalabilă. Grație sau tehnică, grație și tehnică mai au și alte dansatoare contemporane. Dar puterea ei de sugestie n-o mai posedă nimeni. Brațul i se înalță la verticală într-un gest pe care balerinele îl repetă de secole; dar nimic, nici cea mai patetică tiradă raciniană, n-ar putea exprima mai limpede sentimentul de triumf al dragostei care a luptat și a învins. Brațul cade, descriind un arc de 180 de grade, un simplu semicerc conturat în aer; dar nimic, nici cea mai amară replică a lui Tennessee Williams, n-ar putea formula mai răs-

Carmen și Don Jose în interpretarea cuplului Maia Plisețkaia — Nikolai Fadejeev.

plat eșecul final al iubirii, abandonul oricărei speranțe, resemnarea cu o definitivă singurătate.

Dar marea surpriză a serii este „Carmen”. Începutul îl face muzica însăși. Compozitorul Rodion Șcedrin a folosit teme melodice ale lui Bizet cu libertatea cu care ar fi tratat niște motive folclorice: dilatăndu-le, comprimându-le, reorchestrându-le și deseori deplasându-le pe parcursul libretului. Doar „Habanera” și aria toreadorului însoțesc, ca și în operă, pe titularii rolurilor respective. În schimb Michaela a dispărut și ceea ce cîntă ea de obicei subliniază un moment complet diferit

al acțiunii, ca și corul copiilor, sau aria florii, sau corul contrabandiștilor. Grație unei îndrăznețe asociere de instrumente — numai corzi și pene — răsăuzita muzică a lui Bizet capătă o coloratură nouă care, departe de a constitui o impietate, aduce o notă modernă, de un profund dramatism.

Și iată-o pe Plisețkaia. Cea pe care o știm de mult ca pe o neîntrecută interpretă de balet clasic, cea pe care am aplaudat-o de atâtea ori ca Odette-Odille, ca Giselle sau ca Frumoasa din pădurea adormită, cea pe care am văzut-o abia adineaori dînd expresie purității aproape abstracte a lui Bach, este acum o frumoasă dar vulgară femeie a zilelor noastre. Mișcările îi sînt bruste, triviale, uneori chiar grotești dar scaldate permanent într-o baie de irezistibilă senzualitate. La prima vedere e o nimfomană de periferie care colecționează înimi zdrobite de bărbați. „Amorul e-un copil pribeag”... Amourile Maiei—Carmen pribegesc cu o viteză remarcabilă de la José la coregidor, de la acesta la toreador.

Dar e de fapt un joc al dragostei și morții. Plisețkaia își dăruiește personajul cu o desăvîrșită înțelegere a riscurilor pe care ea și le asumă în fiecare clipă. Sub soarele arzător al Spaniei, în imediata vecinătate a coridelor asupra cărora plutește o atmosferă îmbibată de mirosul singelui meru proaspăt, temperamentele bărbaților reacționează violent la capriciile și inconsecvențele femeii. În umbra dragostei pîndeste gelozia, o gelozie neiertătoare, care aplică nestatorniciei pedeapsa supremă. Dar Carmen își trăiește viața cu o intensitate care frizează paroxismul. Ea știe că va pieri de o mină ucigașă. Știe, însă nu-i pasă, căci preferă o existență scurtă și plină uneia de mai lungă durată, dar lipsită de bucurii. Și unica bucurie a vieții sale umile e fascinația pe care o exercită asupra bărbaților.

Încetul cu încetul, în întrușiparea vedetei Bolșoiului, Carmen devine o eroină în cel mai bun sens al cuvîntului. Ea înfruntă constientă primejdia, mai mult chiar, o sfidează, căci nu înțelege să renunțe la idealul pe care și l-a fixat. Ce importanță are că e un ideal meschin? Văzînd-o pe Maia-Carmen îți dai seama că, dacă împrejurările i-ar fi permis, ea s-ar fi sacrificat cu aceeași alegră dirzenie pe altarul unei cauze infinit mai nobile.

Exprimată așa, în cuvinte searbede, ideea pare emfatică și neverosimilă. Plisețkaia o expune însă într-un convingător mozaic, alcătuit din nenumărate particule de gesturi, pași și atitudini. Ele se completează reciproc și întregesc o imagine care are nu numai strălucirea suprafeței, ci și o adîncime evidentă deși aproape insondabilă.

Baletul are un singur act și durează ceva mai puțin de o oră, dar este de o asemenea densitate încît la sfîrșit ai senzația că ai asistat la un spectacol care te-a ținut sub tensiune vreme de ceasuri în șir. Coregrafia aparține cubanezului Alberto Alonso, dar ideea a fost de la început a dansatoarei sovietice. Ea este cea care l-a solicitat pe maestrul de balet al Ansamblului național din Cuba să-l pună în scenă. Ca argument, i-a amintit că în 1946, la numai un an de la apariția nuvelei lui Prosper Mérimée (deci cu 29 de ani înainte de premiera operei lui Bizet!) Carmen forma subiectul unui balet montat la Madrid. Autorul lui: tînărul francez Marius Petipaș, care avea să devină unul din ctitorii baletului clasic de la Petersburg.

Plisețkaia afirmă că, interpretînd-o pe Carmen, și-a împlinit un vis de o viață. Spectatorii din sala Bolșoiului, care o ovaționează vreme de un alt ceas, potopînd-o cu flori, au asupra ei un fel de superioritate: ei au văzut un chip al frumosului artistic la care nici nu îndrăzniseră să viseze vreodată.

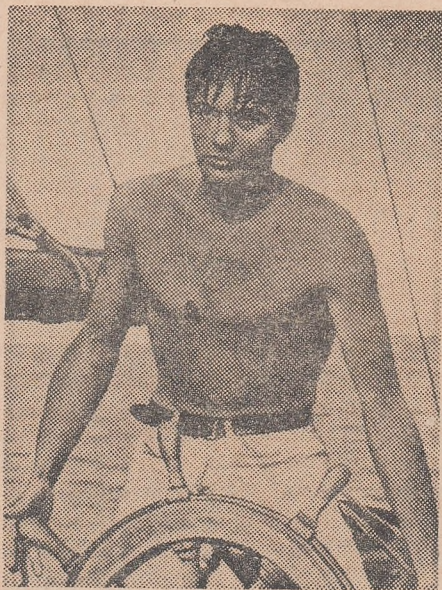
Nicolae Minei

CINEMA

Alain Delon, cum îl știm și nu-l știm

Superb exemplar al rasei umane, tînăr (născut în 1935), înalt (1,80 m), suplu (75 kg), brunet cu ochi albaștri, era inevitabil ca Alain Delon să ajungă în fața camerei de luat vederi.

Dar dacă la începutul carierei lui a fost frumusețea, actorul a dovedit după aceea și alte virtuți, care i-au asigurat un loc de prim plan în cinematografia franceză: seriozitate și conștiințozitate profesională, hărnicie, putere de muncă. Alain Delon este azi un interpret

Thomas a luat locul stăpînului său...

foarte tehnic, care poate exprima orice dorințe cu o deosebită precizie și claritate și cu o manieră pur franțuzească de a juca exact ce trebuie, dar nu mai mult.

Dăruirea lui față de profesia aleasă este proverbială, și actorul o reafirmă cu orice prilej. Recent, un ziarist francez i-a luat un interviu.

— Care-i dorința dv cea mai mare? I-a întrebă pe Delon.

— Să joc mai bine decît toți într-un film foarte bun.

— Dar amărăciunea cea mai mare?

— Relativa cădere a filmului „Răzvrătitul”, în care interpretez rolul principal.

— Dar odihna favorită?

— Nu cunosc odihna!

De aceea, dintre toate zilele săptămîinii, cel mai mult îi place sîmbăta, ca oricărui om care muncește.

Vedeta internațională asaltată de contracte, Alain Delon muncește, într-adevăr, enorm. În cursul aceleiași săptămîni el poate fi întîlnit în Franța, în Italia, în Spania sau la Hollywood, pretutindeni unde îl reclamă necesitățile de filmare. Hollywood-ul l-a „răpît” pentru un termen mai lung cu o serie de contracte fabuloase. Cînd s-a dus în America, ziarele franceze au consensnat evenimentul sub titlul: „Alain Delon pleacă la Hollywood să salveze cinematografia americană”.

Peste ocean, ca și pe platourile europene, Delon a interpretat roluri extrem de diferite. Și chiar mai mult: fețele multiple, feluritele fațete ale caracterului unuia și aceluiași om sînt leitmotivul principal al muncii actorului. Așa a jucat unul dintre cele mai bune roluri ale lui — Thomas Ripley, în filmul „Soare orbitor” al regizorului René Clement. Frumosul dar săracul Thomas îl însoțește într-o călătorie în Italia pe prietenul lui bogat Philippe. Însă stăpînul e stăpîn, iar însoțitorul doar însoțitor. De aceea, Thomas trebuie să-și știe locul. Așa stau lucrurile pînă ce Ripley îl omoară pe Philippe și aruncă cadavrul în mare, legînd, prevăzător, de el o ancoră grea. Și Thomas devine Philippe. Din fostul însoțitor umil și respectuos, n-a mai rămas nimic. Thomas își însușește nu numai bunurile prietenului stăpîn, inclusiv fata iubită, ci și personalitatea lui, comportîndu-se de parcă ar fi fost milionar de cînd s-a născut.

Filmul „Soare orbitor” a fost realizat în 1959. În 1960 Alain Delon interpretează un rol de o cu totul altă factură: Rocco Parondi în filmul „Rocco și frații lui”, al lui Visconti. Dar și aici continuă tema favorită, începînd ca un băiat sfios, pur și de o bunătate pasivă și terminînd ca o stea a boxului, sigur

de sine, căruia lumea i se poate așterne la picioare.

Alte creații ale tînărului actor se succed în același șirag. În „Eclipsa” de Michelangelo Antonioni a interpretat rolul foarte interesant al frumosului Pierrot, care într-un fel se comportă la bursă, — plin de patimă și de temperament — și exact invers ca îndrăgostit — rece, prea echilibrat și prea calculat. În „Laleaua neagră” a creat portretele a doi frați gemeni diametral opuși. În filmul american „A fost cîndva hoț”, a avut un fel de dublă personalitate — un gangster a cărui virtuozitate profesională e grefată pe un cald fond de omenie.

Alain Delon are foarte mulți admiratori și mai ales admiratoare care, inutil să mai spunem, sînt la curent cu tot ce privește idolul lor, cu marile și micile lui preferințe — începînd cu compozitorul, pictorul și eroul favorit (Mozart, Boticelli, Napoleon) și terminînd cu culoarea favorită (albastrul), fructele favorite (bananele), salata favorită (de ridichi)...

G. Lisnițki

MOZAIC

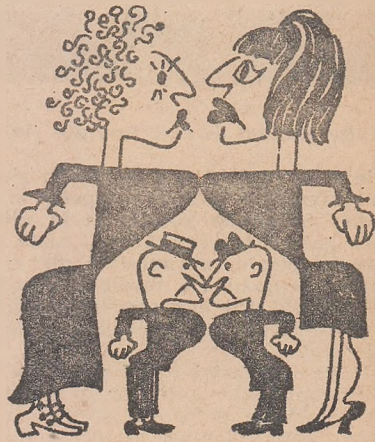
Cine va cîștiga războiul?

În cartea „America fără etaj”, Ilf și Petrov povestesc cum conducătorii firmei „Metro-Goldwin-Mayer” i-au cerut regizorului Lewis Milestone să dea un final fericit filmului „Pe frontul de vest nimic nou” realizat pe baza celebrului roman al scriitorului german Erich Maria Remarque. „Foarte bine — a răspuns spiritual Milestone — am să arăt că nemții au cîștigat războiul”.

După trei decenii istoria se repetă. Regizorul englez Richard Lester a făcut filmul „Cum am cîștigat războiul”, cu cîteva variante de final — la alegere.

Două „scorpții”

Cunoscuta „stea” a filmului american mut Mary Pickford, a sonorizat și refăcut pentru ecran lat filmul „Imblinzirea scorpiei”, produs în 1929 și în care a jucat împreună cu sotul ei Douglas Fairbanks. Filmul a fost lan-

sat pe ecrane simultan cu o nouă ecranizare a comediei shakespeariene, în care rolurile principale sînt interpretate de alt cuplu matrimonial, celebru astăzi: Elisabeth Taylor și Richard Burton. Se naște astfel primejdia unei concurențe între „scorpții”?

Doamna X

În S.U.A. a fost realizată o nouă versiune a filmului „Doamna X”, care povestește cum un soț bogat și onorabil își izgonește soția absolut nevinovată, victimă a unor împrejurări nefericite. Femeia decedează pînă acolo încît îl ucide pe bărbatul care a încercat să o șantajeze. La proces, nobila ucigașă este apărută (fără să bînuiască), de fiul ei, avocat, care îi obține achitarea. În afară de vechiul film american, care a fost turnat acum vreo trei decenii, tema aceasta a mai fost folosită de cinematografia egipteană în „Femeia necunoscută”.

În noua peliculă hollywoodiană rolul eroinei este interpretat de actrița Lana Turner. În 1958, fuca ei, în vîrstă de 14 ani, l-a omorît pe amantul mamei sale, un gangster notoriu, cu o lovitură de cuțit în abdomen. Milioane de americani au urmărit procesul la capătul căruia fata a fost achitată.

Încredîndu-i Lanei Turner rolul principal în „Doamna X”, conducătorii firmei „Universal” speră că povestea reală și oarecum asemănătoare a actriței va constitui o bună reclamă pentru film.

(După „Sovetski ekran”)

arta

ERUDITUL

— A fost o dată un moș și o babă...

— A, știu. Regizor Ciuhrai, operator Poluianov, studioul „Mosfilm”.

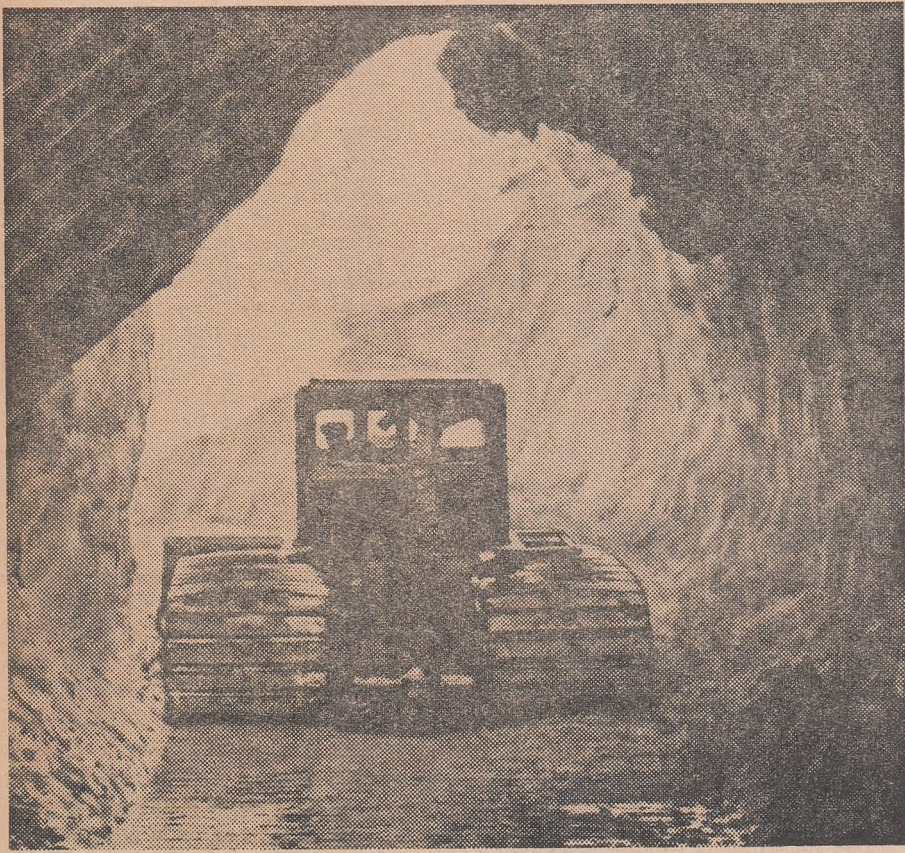
Desen de L. Samoilov

GEOGRAFIE

Acolo unde nasul îngheață în 40 de secunde

Stăpânul Antarcticii, nasul lui Edgar, este în gheata Antarctica, în-
ghețată în 40 de secunde, cu totul
altfel, în „Antarctica”, un uriaș
magnet zămislit de imaginația lui Jules
Verne, barează calea spre Polul Sud.
Asemenea plămăși și-au ocupat de
mult locul convenit printre legende, dar
realitatea peste care au dat explorato-
rii antarctici ai zilelor noastre nu
este cu nimic mai prejos decât ele. La
-72°, nasul, buzele și urechile în-
gheață în 40 de secunde; din adăpost
nu te poți încumeta să ieși decât cu
12-13 kg de haine pe tine iar depozii-

iar savanții, *Euphausia superba*, pot fi
siguri că au intrat în apele Antarcticii.
Krillul simbolizează viața în această
parte a lumii: el se hrănește cu plante
unicelulare și, la rândul lui, alimen-
tează nu numai peștii, ci și pinguinii,
păsările de mare, focile și balenele.
Abundența vieții într-o climă atât de
ostilă se datorește apei, care conține
din belșug azot, siliciu, fosfați și oxi-
gen (până la 95 la sută iarna) și care
asigură proliferarea ființelor microscopice.
Dar se mai datorește și... frigului.
Acesta prelungeste viața și astfel ge-

Multe stațiuni de cercetare din Antarctica sînt mici labirinturi săpate în gheață

tele și locuințele sînt săpate în gheață
sau îngropate pînă la acoperiș în ză-
padă. Stațiunile construite în ultimii
zece ani nu reprezintă decât niște oaze
într-un pustiu, avanposturi ale civili-
zației, ocupate cu rezolvarea multor
mistere ale științelor naturii: magnetis-
mul terestru, clima, nașterea continen-
telor etc.

De ce s-au instalat însă cercetătorii pe
acest continent neprimitor, cînd o parte
din probleme puteau fi studiate și la
Polul Nord? Pentru că Antarctica, o
bucată de uscat înconjurată de apă,
constituie antiteza Arcticii, un ocean
străjuit din toate părțile de pămînt.
De aici rezultă importante diferențe între
cele două regiuni. Masa de apă a Ocea-
nului Antarctic absoarbe temeinic căl-
dura solară pînă în profunzime și limi-
tează încălzirea atmosferei. În nord, pe-
rimetrul terestru se încălzește la supra-
față și cedează apoi ușor căldura aeru-
lui înconjurător; de aceea temperatu-
rile medii variază acolo între 0 și minus
35 de grade, pe cînd în Antarctica se
situează între minus 25 și minus 62 de
grade. Banchiza care se formează iarna
în Antarctica atinge paralela de 60
de grade, corespunzătoare, în emisfera
nordică, cu latitudinea Leningradului,
iar clima polară se întinde pînă la pa-
ralela 50 (adică la nivelul Parisului)
acoperind o regiune de trei ori mai
întinsă decât în emisfera nordică.

Mulți specialiști plasează granița
lumii polare sudice între cele două pa-
ralele menționate. Oceanograful sovietic
V. G. Kort preferă o linie de demar-
cație situată pe lingă paralela 40,
punctul cel mai îndepărtat atins de
ghețuri. În acest caz, oceanul austral
(care constituie o entitate aparte, ne-
fiind o simplă prelungire a oceanelor
Pacific, Indian și Atlantic) ocupă o
suprafață de șase ori mai mare decât
continentul său și 22 la sută din supra-
fața tuturor mărilor și oceanelor. Ami-
nînd însă că nu conține decât 10 la sută
din calorile acestora, vom înțelege in-
fluența hotărîtoare pe care o exercită
el asupra climatei întregului glob.

Cînd marinarii veniți din nord prind
în plasă un crustaceu mic, roșu ca o
crevetă, pe care ei îl numesc „krill”,

nerații succesive coexistă mult mai mult
timp decât în alte oceane.

Printr-un contrast uimitor, apele cu
cea mai bogată viață (nu ca specii, ci
ca longevitate și număr de indivizi)
scaldă un pămînt pustiu. Abia cițiva
mușchi, licheni și alge reușesc să
crească pe stîncile neacoperite de ză-
padă. În Antarctica nu există nici un
animal, iar dintre rarele insecte cea
mai rezistentă pare un soi de molie
care suportă minus 65 de grade la
1800 m altitudine. Această sărăcie nu
se datorește numai frigului, ci și us-
caciunii excesive (de zece ori mai mare
ca în zonele temperate) și gheței. La
de 4000 km și gros de 2-4 km, gheța-
rul antarctic a monopolizat 90 la sută
din gheața Pămîntului și a ridicat o
barieră de netrecut în fața vieții. Dar
tot el a mărturisit recent că nu stăpî-
nește aceste locuri de la începutul lu-
mii.

Căci în realitate nu există o singură
Antarctidă, ci două, unite prin masa
de gheață: la răsărit, un soclu conti-
nental foarte vechi (1500 milioane de
ani), înrudit cu Australia, India și Af-
rica de Sud, iar la apus un arhipelag
care continuă Anzii și datează doar
din era terțiară (100 milioane de ani).
În afara acestei informații, rocile au
făcut o revelație extraordinară: pustiul
de gheață a fost cîndva o țară înverzită,
în care rîurile curgeau printre flori
și păsărelele cîntau în copaci... În răsă-
rit s-au găsit animale și frunze fosile,
depozite carbonifere etc. Trunchiuri de
copaci pietrificate, lungi de 7 m și cu
diametrul de 60 cm., au fost descoperite
în nisipuri cărăte de fluvii sau torente.
Perfect vizibile, cercurile lor concen-
trice demonstrează că acești copaci au
crescut rapid într-o climă umedă și
temperată cu 250 milioane de ani în
urmă. În partea de apus dovezile sînt
mai recente. S-au identificat 61 de specii
de plante care dovedesc că, acum
150 milioane de ani, exista pe acolo o
vegetație subtropicală luxuriantă.

Înrudirea geologică și biologică (pe
plan fosil) dintre Antarctica și conti-
nentele înconjurătoare, de care o des-
part astăzi 1000-2000 km de ocean,
reduce la ordinea zilei ipoteza lansată
în 1885 de Eduard Suess: acum 1500

milioane de ani emisfera australă cu-
prindea mai mult uscat decât apă. An-
tarctida de azi făcea corp comun cu
Australia, India, Africa de Sud și Ame-
rica de Sud, constituind vechiul con-
tinent Gondwana. Din motive necunos-
cute acest tot s-a rupt acum 200 mili-
oane de ani și fragmentele s-au depărtat
unele de altele.

FIZICĂ

O fantomă încăpățînată: precizia

Brusc, mecanismele ceasurilor pro-
duse de o uzină moscovită au început
să facă nazuri. Specialiștilor le-a tre-
buit o bună bucată de timp pînă să
constate că vinovat era... rimelul ce se
scutura de pe genele tinerelor fete de
la asamblare. Cîteva firițele de rimel
au fost suficiente pentru a pricinui
dereglarea delicatelor mecanisme. Fe-
tele au fost invitate să renunțe la ser-
viciile cosmeticii și ceasurile și-au re-
căpătat precizia.

Și mai pretențioase sînt mecanismele
radioelectronice. Normele de precizie —
deși nici ele nu sînt socotite ideale —
cer ca în decurs de șase ore pe o supra-
față de producție de un centimetru pă-
trat să cadă cel mult două fire de praf.
Ce se întimplă în caz contrar? La o
firmă americană, care produce aparate
electronice pentru rachete, s-a observat
că un fir de mătreață nimerit în sis-
temul de dirijare a determinat devie-
rea unei rachete cu 5-6 mile. Ei firesc să
fie așa de vreme ce radioelectronica
lucrează, după cum se știe, cu fluxuri
de electroni și fiecare electron e de mii
de ori mai mic decât un fir de praf.

Precizia, această „fantomă încăpățî-
nată” atât de greu de prins, este o con-
diție esențială pentru perfecționarea
complicatelor mecanisme ale tehnicii
moderne. Este, pe de altă parte, un
personaj cu atât mai important cu cît
orice capriciu al lui duce la teribile
complicații. Să comparăm, din acest
punct de vedere, o lopată cu un excava-
tor. Deteriorarea lăptei „scoate din
funcție” un singur om, pe cel care lu-
crează cu ea. Un excavator modern în-
locuiește însă munca a 30000 de săpă-
tori și deci defectarea lui echivalează
cu imobilizarea unei întregi armate de
oameni. Dar dacă s-ar defecta o hidro-
centrală de talia celei de la Kuibîșev, a
cărui capacitate echivalează cu forța a
16 milioane de oameni? Să ne amintim
de recenta avarie a rețelei de energie
electrică din S.U.A. care a paralizat
activitatea unei zone în care lucrau
30 de milioane de oameni. Avaria s-a
datorat defectării unui singur releu de
pe tabloul de distribuție al unei centrale
electrice. Și încă un exemplu; la expo-
ziția universală din Bruxelles, reparti-
zarea locurilor în hoteluri a fost încre-
dințată unui calculator electronic. La
un moment dat, însă, o piesă a calcula-
torului a ieșit din funcție și 50000 de
persoane au rămas, pentru o noapte,
fără adăpost.

Precizia lui e incompatibilă cu cele mai
mici impurități

Pe bună dreptate se poate spune că,
cu cît tehnica e mai complicată, cu atît
este mai grav fiecare caz de imprecizie,
cu atît mai mari sînt exigențele față
de funcționarea ireproșabilă a fiecărei
părți constitutive a unui ansamblu. În-
tr-adevăr, aceasta este una dintre căile
care asigură o siguranță maximă — atît
cît se poate realiza azi — a unui meca-
nism complex.

O cale de obținere a funcționării ire-
proșabile a mecanismelor de precizie
constă în asigurarea unei perfecte cură-
țenii a locului de muncă. Cele două
exemple cu care am început aceste
rînduri sînt edificatoare. Să mai adău-
găm unul, care privește dispozitivele cu

S

știința

semiconductori. Monocristalele de ger-
maniu folosite în ele trebuie să fie atît
de „curate” încît impuritățile n-au voie
să depășească o zecime de gram la
1000 tone de germaniu. Cu alte cuvinte,
la 10 miliarde de atomi de germaniu
se admite un atom de impurități.

În tehnica zilelor noastre precizia e
necesară pretutindeni: la stabilirea di-
mensiunilor, greutateii, timpului, tem-
peraturii. Uzina leningrădeană „Gos-
metr” a fabricat un cîntar microanalitic
cu o precizie de două milionimi din-
tr-un gram. Există dispozitive care
măsoară temperatura pînă la a suta mie
parte dintr-un grad și înregistrează
variații ale intensității curentului elec-
tric egale cu miliardimi de amperi (care
se produc în milionimi de secundă). Nu
e suficient pentru o „precizie totală”,
dar să ne gîndim că James Watt, des-
criind piesele mașinii sale cu aburi,
declara foarte mîndru că precizia lor e
atît de mare, încît între piston și ci-
lindru „nu încapă nici degetul cel mic”.

HORTICULTURĂ

Trandafirii Nordului

— Ce preferați: „Baccara”, „Super
Star” sau „Montezumia”?

Unde se aude oare această înșiruire
de nume neobișnuite și disparate? În
florăriile din Leningrad, care desfac
minunații trandafiri cultivați prin
hidroponică la Combinatul de plante
ornamentale.

Cultura intensivă de legume în soluții
nutritive sau într-un strat de pietriș,
nisip ori mușchi, prin care circulă o
soluție apoasă de îngreșămînte chimice
este practică de mulți ani, mai cu
seamă în sere. Pentru flori însă proce-
deul abia a ieșit din faza experimen-
tală. Acum șapte ani cel pușin, cînd
au început construirea combinatului,
specialiștii din Leningrad nu prea
aveau de unde să se inspire, căci tran-
dafirii și lalelele nu fuseseră cultivate
pe scară largă prin hidroponică. De
aceia combinatul s-a născut în trei
etape: 1961, 1964 și 1966. Acum dispune
de o suprafață de 18000 m², din care
pe două treimi cresc trandafiri.

Din cauza climatei Leningradului, com-
plexul se compune exclusiv din sere,
grupate în „blocuri” de cîte zece. Cele
din primele etape sînt încălzite cu
apele reziduale calde provenite din
industrie, iar clădirile din 1966 au o
instalație proprie, care funcționează cu
gaz metan. În pereții de beton ai bazi-
nelor sînt montate țevi prin care cir-
culă apa caldă. În plus există și o
instalație electrică pentru încălzirea
aerului. Bazinele, așezate în lungul sere-
lor, sînt late de 2 metri și adînci de
35 cm. În ele se află un strat de 30 cm
de pietriș, peste care se pompează solu-
ția nutritivă, preparată în niște rezer-
voare mari. Umplerea bazinelor cu
soluție și golirea lor respectă un pro-
gram riguros, care variază în funcție
de stadiul evolutiv al plantelor.

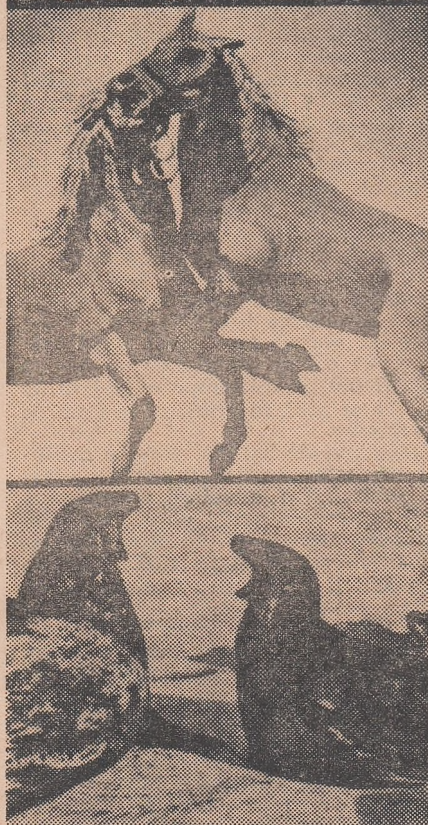
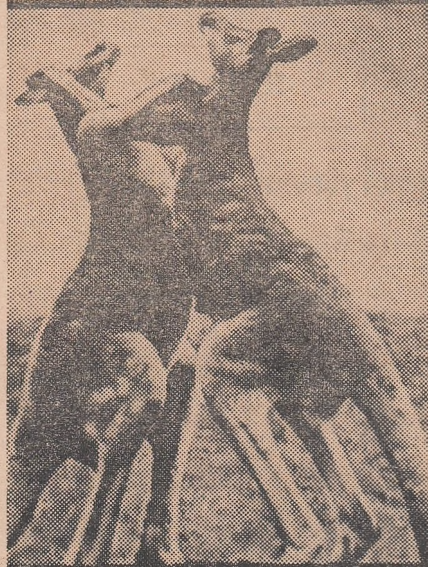
Instalațiile de reglare și control ale
încălzirii, aerisirii și umidității aerului
sînt identice cu cele folosite la cultiva-
rea obișnuită în pămînt. În cazul hidro-
ponicii trebuie să se asigure însă apro-
vizionarea cu bioxid de carbon, care se
obține de altfel foarte ușor din instala-
ția de încălzire cu gaze. Toate opera-

a fost denumit „Napoleonul maimuțelor“! Datoria lui (sau a lor, căci pot coexista mai mulți Napoleoni) este să se facă ascultat și, în caz de primejdie să apere „tribul“, inclusiv rivalii pe care-i detestă în timpuri normale. Această ierarhie, care se traduce printr-o formă de supunere cu mai multe trepte, face să domnească pacea.

Un rol de seamă în legăturile de afinitate sau de agresivitate între animale, îndeosebi la șoareci, se pare că-l joacă mirosul de grup. În fond, agresivitatea animalelor e cauzată, în principal, de cucerirea sau apărarea unui teritoriu, a unui minimum vital destinat să asigure fiecărui individ un „loc sub soare“, comportamentul fiind motivat mai ales de un instinct esențial, cel de reproducere.

Cercetătorii mai sînt de părere că agresivitatea la animale ar fi în strînsă legătură cu secreția hormonală. De pildă, șoarecele american carnivor, cu-

Fiecare specie își rezolvă disputele în felul ei: girafele se duelează cu gîturile, cangurii boxează, caii folosesc copitele și dinții puternici iar morsele, din cauza greutății lor, se mulțumesc... să răgă una la alta.

noscut ca extrem de agresiv, bate toate recordurile în ce privește greutatea capsulelor suprarenale! Hipotalamusul, considerat ca un important regulator al emotivității, ca un adevărat creier care comandă hipofiza și prin ea celelalte glande, este cu siguranță unul din elementele principale ale agresivității. Din păcate, însă, complicatul lui mecanism este încă foarte greu de înțeles.

țiile de îngrijire — prelucrarea solului, combaterea buruienilor, bolilor și dăunătorilor — sînt ușurate și răpesc mai puțin timp. În general, pretențiile trandafirilor, care sînt destul de mari, pot fi satisfăcute cu mult mai bine de hidroponică. Incălzirea soluției nutritive pînă la 28 de grade, de pildă, stimulează considerabil creșterea. În cifre avantajele metodei se prezintă astfel: recolta de trandafiri este cu 20 la sută mai mare și cu 14 zile mai timpurie decît în cazul culturii obișnuite în pămînt.

ZOOLOGIE

Agresivitatea animalelor

S-a înrădăcinat credința că, în genere, majoritatea animalelor își petrec existența în veșnice și aprige dispute, pe care fablele n-au scăpat prilejul să le consemneze. Dar lupta pentru existență de care vorbește Darwin nu opune decît specii diferite; în cadrul aceleiași specii au loc de cele mai multe ori doar „certuri în familie“ sau spectaculoase „jocuri“, fără prea mare pericol pentru parteneri. Se ridică, însă, întrebarea: care este originea acestor conflicte? S-a constatat, de pildă, că șoarecii, șopirlele, ba chiar și pașnicii porumbei, atunci cînd sînt crescuți izolat în cuști și mai apoi li se introduce un intrus, devin bătăioși. Din acest exemplu nu poate fi trasă însă o concluzie generală, căci comportamentul animalelor în captivitate este departe de a fi normal. În consecință, zoologii și-au mutat cercetările în plină natură.

Observațiile efectuate s-au soldat cu constatarea că, dacă agresivitatea rămîne incontestabilă, ea se soldează rareori cu drame. Pentru a-și rezolva conflictele, animalele recurg la veritabile puneri în scenă, care definesc cu precizie rolurile. Amenințări, mimică, gesturi, strigăte... Dar înfruntarea e numai în aparență violentă. Cînd se opun două animale din aceeași specie, fiecare știe din instinct pînă unde trebuie să meargă, așa că cel mai slab nu așteaptă adevărata încăierare și bate întotdeauna în retragere. „Amenințările“ nu reprezintă altceva decît unul din mijloacele de a împiedica consumarea „duelului“. De pildă, un cîine, un șoarece sau un lup atacați de semeni mai puternici se predau trîntindu-se la pămînt și expunîndu-și părțile vulnerabile, ceea ce inhibă imediat agresorii. Uneori relația dintre ei este mult mai complicată. Astfel, la mamifere oprirea atacului depinde de relațiile anterioare ale partenerilor, așa încît un individ necunoscut, chiar dacă adoptă poziția de pradare, continuă să fie hărțuit, ceea ce nu se întîmplă cu vechile cunoștințe.

Se pare că aici intervine și un alt factor care reduce considerabil luptele intestinale, anume existența în societățile de animale a unei ierarhii sociale! „Șeful“ se impune nu numai prin forța fizică dar și prin spiritul lui întreprinzător, prin îndrăzneală. Studiînd turmele de maimuțe, zoologii au putut observa că, atîta vreme cît șefia unui individ e recunoscută, acestuia nu i se refuză nimic, deci n-are nevoie să se lupte. Dacă însă i se retrage funcția, i se aplică regimul obișnuit. În revistele de psihofiziologie, acest uimitor individ

PARAPSIHOLOGIE

Miracole... fără minuni

Zoologul cehoslovac Milan Ryzl, care s-a consacrat studiului fenomenelor telepatiche cu ajutorul hipnozei, a făcut acum cîțiva ani o descoperire care a stîrnit senzație. El a hipnotizat, la Praga, un subiect extensibil și i-a cerut, de mai multe ori, să indice ora arătată de un ceas aflat în altă cameră a apartamentului. Hipnotizatul a răspuns aproape în toate cazurile exact. Pînă și cazurile cînd s-au înregistrat eșecuri se datoresc unei modalități particulare de „lectură“ a cadranelui. La ora 3 și 10, de pildă, hipnotizatul a răspuns că este 9 și 40. El vedea în minte cadranelul inversat.

Sau un alt exemplu. Chimistul francez René Warcollier, directorul Institutului de metafizică din Paris, și-a concentrat timp de cinci minute toată atenția asupra unui tablou care-l reprezenta pe Beethoven în camera în care s-a născut genialul compozitor. În locuința ei, aflată la zece kilometri depărtare, o fată pe nume Pauline a „recepționat“ mesajul și a scris pe o foaie de hîrtie: „Miros de piele. O oglindă. Scena cu bijuteriile din „Faust“. Note muzicale. Un bust al lui Beethoven“. Așadar, Pauline nu numai că primise mesajul, dar percepuse și o sumă de date pe care chimistul nu le „gîndise“ și care se refereau la atmosfera caracteristică a camerei în care s-a născut compozitorul.

Și mai curioasă e o experiență făcută de profesorul Wilhelm H. C. Tenhaeff, un cunoscut parapsiholog din Utrecht. La Neustadt an der Weinstrasse, un orașel de lângă Heidelberg (în Republica Federală a Germaniei), el a cerut unui faimos „senzitiv“ olandez, Gérard Croiset, să-i spună cine stă pe scaunul cu numărul 73 dintr-o sală din Pirmasens, un orașel aflat la cincizeci de kilometri distanță de acolo. Gérard Croiset, cunoscut pentru ajutorul pe care-l dă uneori poliției în găsirea persoanelor dispărute, a făcut următoarea descriere: „Pe scaunul acela șade o femeie de circa 70 de ani, cu o îmbrăcăminte de lînă de angora. Lîngă dînsa e un bărbat care seamănă cu protagonistul filmului „Somnul interzis“. Femeia locuiește aproape de un palat roșu, a cumpărat nu de mult o cutie cu curmale, a fost recent în Silezia sau a vorbit cu cineva din Silezia“.

Controlînd prin telefon, profesorul Tenhaeff a primit din sala de la Pirmasens acest răspuns: „Femeia nu șade pe scaunul cu numărul 73, ci la numărul 75. Purta o haină de lînă de angora, nu locuia lîngă „palatul roșu“ (care la Pirmasens e capela cimitirului), avea în mînă un ghid al Sileziei și înainte de a intra în sală cumpărase o cutie de curmale. Omul care seamăna cu actorul nu șadea lîngă dînsa, dar îi fusese șef.“

Ce anume a recepționat „senzitivul“ olandez și prin intermediul căror daruri? Cum a putut chimistul francez să-și transmită la distanță gîndul? Din capul locului trebuie să spunem că nimeni nu poate da încă un răspuns realment științific la aceste întrebări. Aceste cazuri ieșite din comun, care formează obiectul de cercetare al parapsihologiei, o știință care s-a dezvoltat impetuos în ultimii ani, sînt acum studiate, la cel mai înalt nivel științific, în peste o sută de universități din toată lumea. La Universitatea din Leningrad funcționează, din 1960, un laborator întemeiat de profesorul Leonid L. Vasiliev, fiziolog și membru al Academiei de științe medicale. Pînă la moartea sa, activitatea laboratorului a fost concentrată îndeosebi asupra „radiocomunicațiilor mentale“. În colaborare cu prof. Pervov, P. V. Terentiev, P. I. Bull și P. I. Guliaev, acad. Vasiliev a condus un mare număr de experiențe hipnotice, reușind să demonstreze că „comenzi“ date minții de hipnotizator sînt percepute de subiect oricare ar fi distanța care-l desparte. În materie de telepatie, spațiul nu joacă, se pare, nici un rol. După ce a dovedit că un subiect din Sevastopol era cu regularitate adormit și sculat de un hipnotizator din Leningrad (aflat deci la peste 1700 km distanță), prof. Vasiliev a încercat să stabilească și dacă există vreo modalitate de a „bloca“ aceste unde transmise de creier. I-a plasat astfel pe „emitenți“ și „receptori“ în două camere de plumb diferite. Dar, ca de obicei, experiența telepatică a reușit și barajul nu a avut nici o eficacitate. Așadar experimentatorii au putut afirma, fără teamă

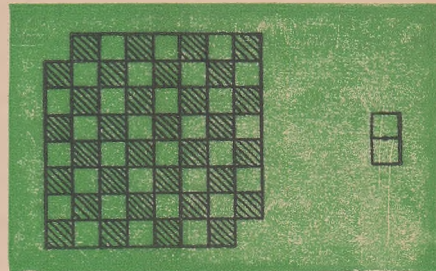
de dezmințiri ulterioare, că în drumul de la un subiect la altul, gîndirea nu se transformă în radiații electromagnetice, întrucît aceste radiații ar fi fost oprite de plumb.

Dacă știința acceptă existența unor forțe pe care nu le cunoaștem încă, se impune probabil reconsiderarea multor noțiuni din științele naturii admise astăzi ca indubitabile. Știința va trebui poate să facă investigații mult mai amănunțite asupra practicilor magice ale primitivilor, pe scurt să cerceteze o întregă lume despre care știu însă prea puțin. Se știe că în Sahara caravanele sînt flancate de paznici călărînd pe cămile. Ei întrețin relații telepatiche între ei, își transmit, fără a vorbi, gînduri și ordine, dar fenomenul n-a fost încă dovedit experimental. A sosit, poate, vremea de a cerceta, cu un riguros spirit critic și ceea ce în trecut omul numea „minune“. Și — cine știe? — în felul acesta se va vedea eventual că „minunile“ nu erau de fel în contradicție cu ordinea naturii, ci numai un mijloc de a exprima posibilități încă neștiute ale minții omenești. Să conchidem, deci, și noi, spunînd că „minunile“ fenomenelor parapsihologice n-au nimic „supranatural“, nu contrazic natura, ci numai ceea ce știm de amdată despre ea.

(După A.P.N.)

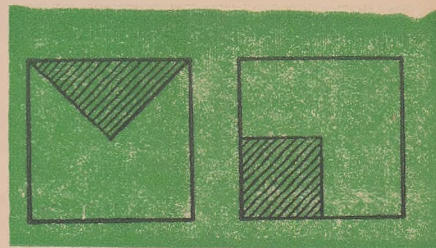
PROBLEME DISTRACTIVE

1. Aveți la dispoziție o tablă de șah (căreia i-au fost decupate, așa cum se vede în figură, două pătrate situate în colțuri opuse), și pietre de domino, care pot acoperi, fiecare, cîte două pătrate ale tablei. E posibil să acoperi tabla în întregime cu pietre de domino, fără

ca acestea să se suprapună sau să depășească limitele figurii? Menționăm că răspunsul nu cere cunoștințe de matematică și nici un fel de calcule, doar puțin spirit de observație.

2 Un țăran are un lot de pămînt în formă de pătrat, din care vînde o bucată deasemenea pătrată (vezi figura). După moartea lui, cei patru fii

ai săi vor să-și împartă lotul în mod echitabil. Cum trebuie să procedeze? Dar dacă bucată de pămînt vîndută ar fi fost în formă de triunghi?

3 Și acum o variantă a unei probleme clasice. Pe o insulă oarecare trăiesc două triburi, A și B. Cei din tribul A mint întotdeauna, cei din tribul B spun întotdeauna adevărul. Un explorator care ajunge în insulă întîlnește trei băștinași și-i întreabă din ce trib fac parte. Primul murmură ceva nedeslușit, al doilea spune: „A spus că e din tribul A“; al treilea se adresează celui de-al doilea: „Ești un mincinos!“ Din ce trib face parte al treilea băștinaș?

(Răspunsurile în pag. 11-a)

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Dezvoltarea copilului

La cererea unui mare număr de părinți, dăm mai jos un tablou sumar de criterii pentru aprecierea dezvoltării psihomotorii a copilului mic.

La vârsta de **o lună**: fixează o sursă de lumină.

La **2 luni**: pus pe burtă, ridică singur capul timp de 1—1½ minute.

La **3 luni**: pus pe burtă, își ridică toracele, sprijinindu-se în coate și antebrațe; urmărește obiectele timp de 5—6 minute, întorcând capul.

La **4 luni**: se întoarce singur de pe burtă pe spate, apucă, pipăie și ține în mână obiectele.

La **5 luni**: se întoarce singur de pe spate pe burtă; susținut de subsuori, stă drept, fără să îndoaie genunchii; ține în ambele mâini câte un obiect până la 30 de minute.

poate să arate, la cerere, părțile capului: se joacă variat; spune primele cuvinte cu sens, dar în număr redus (ma-ma, ta-ta, ba-ba etc.).

De la **1 an la 2 ani**: vocabularul copilului se îmbogățește neîncetat; îl interesează societatea celorlalți copii; se obișnuiește să fie curat; cere olița, se joacă cu jocuri mai grele (minge, cuburi etc.).

La vârsta de **2—3 ani**: deosebește culorile, recunoaște diferite obiecte pe poze; pune multe întrebări adulților; ține minte mici poezii; vocabularul ajunge la 300—400 de cuvinte; se observă primele semne de zburdălnicie, de iubire de sine, de jenă, se rușinează.

La **3 ani**: formează scurte fraze, vorbește clar, corect; este foarte

Trebuie să știm că nici un medicament nu este anodin, inofensiv, fiecare din ele conținând substanțe cu un anumit grad de toxicitate. Pe lângă medicamentele „clasice”, a căror toxicitate în doze mari este în general cunoscută, pot produce fenomene toxice toate produsele farmaceutice moderne din seria psihoterapicelor, excitantelor, somniferelor și calmantelor, precum și hormonii de sinteză și naturali, în special cei cu acțiune asupra ciclului fiziologic.

În multe țări se înregistrează intoxicații din ce în ce mai frecvente cu medicamente ca: bromuri, aspirină, chinină, anestezice de sinteză și numeroase preparate analgetice (antinevralgice). Astfel că afecțiuni ușor vindecabile se agravează pentru că bolnavul își tratează efectul (durerea etc.) și nu cauza.

Alte medicamente moderatoare ale apetitului sînt luate pentru „a păstra linia”, fără a se ține seama de efectele lor secundare (hiperexcitabilitate nervoasă, dispepsii etc.) sau de contraindicații (hipertensiune arterială, angină pectorală, boli cu spasme arteriale etc.).

O serie întreagă de neajunsuri sînt provocate de luarea unor produse în doze și la intervale necorespunzătoare. Mulți bolnavi ne mai spun și astăzi că pentru o amigdalită sau un abces dentar înghit 2—3 sulfamide pe zi! Utilizarea fără control a hormonilor, mai ales a celor inhibitori ai ovulației, face adevărate ravagii. Chiar utilizarea nerațională a unor vitamine, hormoni sau antibiotice în produse cosmetice poate fi dăunătoare.

De aceea practica preluării „rețetelor” de la o altă persoană nu poate fi decât condamnată atît în tratamentul unei boli cronice, cît și în acela al unei boli acute.

Dr. Tatiana Ilova

IGIENĂ

Îngrijirea ochilor

Pentru prevenirea ridurilor din jurul ochilor și împotriva oboselii oculare, vă recomandăm astăzi un „decalog” de măsuri practice:

1 Clipitul „dirijat” al pleoapelor este foarte reconfortant. Faceți în acest scop 6—12 clipiri de câteva ori pe zi, după care închideți ochii fără a forța pleoapele.

2 În loc să vă frecați la ochi cînd îi simțiți oșiți, închideți mai bine pleoapele și apăsați ușor cu degetele deasupra. Este un exercițiu pe care îl puteți face ori de câte ori aveți mult de citit sau de lucru.

3 Pentru creșterea acuității vizuale așezați-vă în fața unei ferestre și, fără a mișca deloc capul, priviți pe rînd cele 4 unghiuri ale pervazului, începînd de sus de la stînga. Opiți-vă câteva secunde la fiecare colț și clipiți de câteva ori.

4 În timpul lucrului, dacă ochii încep să „se lipească” de oboseală, apăsați cu degetele pe temple, ochii fiind închiși. Apoi, clipiți ritmic de 10—12 ori. În timpul cititului sau în general al privirii în apropiere se clipește rar. Circulația sîngelui prin vasele pleoapelor este ușurată de clipit.

5 Faceți seara, mai ales după o zi „grea”, o baie de ochi cu infuzie de mușetel sau puneți comprese cu ceai de mușetel pe ochi, menținîndu-le timp de 5—6 minute.

6 „Reginul de lumină” trebuie menținut constant în timpul lucrului, aceasta favorizînd o adaptare constantă a ochiului, evitînd astfel oboseala. Sursa luminoasă trebuie să fie situată întotdeauna în stînga și în față. Distanța între ochi și carte nu va fi mai mică de 30 cm.

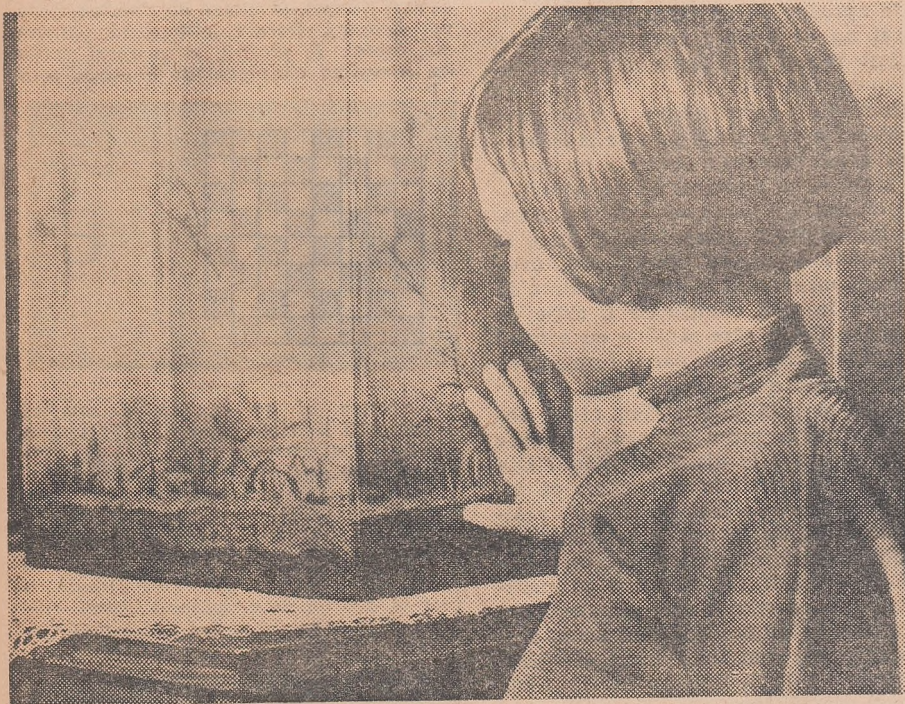
7 În timpul lecturii este bine să se alterneze privirea în apropiere (carte, manuscris) cu privirea la distanță, fixîndu-se în acest scop un tablou, un bibelou sau orice obiect situat la 1—2 metri.

8 Obiceiul de a citi culcat în pat, cu capul sprijinit pe o mină sau rezemat de perete și cu cartea pusă pe genunchi este foarte dăunător pentru vedere. În aceste condiții ochii obosească mai ușor, pentru că se apropie prea mult de carte.

9 Nu numai lumina insuficientă sau poziția necorespunzătoare în timpul cititului sau scrisului pot provoca tulburări ale vederii, dar și lumina prea puternică, praful, prosopul sau batista murdare. Pentru ochi se vor folosi prosoape sau batiste curate, speciale.

10 Ochelarii fumurii nu trebuie să ni se pară obiecte de lux, ci trebuie să fie folosiți obligatoriu la strand, la mare, pe timp de iarnă, cu zăpadă abundentă, pentru apărarea ochiului împotriva razelor solare.

Medicus

Cîte lucruri interesante sînt...

La **6 luni**: stă în sezut fără sprijin; susținut de subsuori, face primele încercări de pășire, își ia singur jucăria și se joacă cu ea.

La **7 luni**: se țirăște, se ridică în genunchi, sprijinindu-se cu minile de grilaj, apoi se ridică în picioare; susținut de subsuori, pășește, mută obiectele dintr-o mină în alta, urmărește un obiect căzut, silabisește.

La **8 luni**: se așează și se culcă singur; începe să înțeleagă vorbirea.

La **9 luni**: face încercări de a sta în picioare fără sprijin, se așează din poziție verticală, merge ținîndu-se de țarc.

La **10 luni**: se ridică fără să fie sprijinit și stă în picioare; face încercări de a merge susținut numai de o mină.

La **11 luni**: încearcă să pronunțe cuvinte, numind cu o silabă diferite obiecte; continuă exercițiile de mers susținut de o mină.

În jurul vârstei de **1 an**: face primii pași singur, nesuprijinit; execută o serie de „sarcini”: să ducă și să aducă obiecte; poate bea singur din ceașcă;

curios; ține minte poezioare mai lungi; își formează noțiuni despre frumusețe; încearcă să deseneze.

Dr. I. Zaițev

E BINE SĂ ȘTIM

Automedicația

Unul din fenomenele caracteristice progreselor terapeutice din secolul nostru este și automedicația — tratamentul „prescris” și luat de persoana care este (sau se consideră) bolnavă. Abundența preparatelor farmaceutice, ieftinătatea și punerea lor la îndemîna populației contribuie la acest fenomen.

Consecințele automedicației, ale utilizării fără control și fără prescripție a medicamentelor, îmbracă forme care merg de la intoxicația medicamentoasă sau bolile medicamentoase pînă la farmacomanie și toxicomanie.

Poșta medicului

BOCICU MARIA — Lipova, reg. Banat: 1) Pentru precizarea diagnosticului de sterilitate la bărbați sînt necesare: examenul spermei, eventual testul postcoital al lui Sims Huhner. Testul de indicații asupra comportării spermatozoizilor în organul genital feminin în primele două ore după contactul sexual. Alt examen special este biopsia testiculară. În fine, una dintre cele mai uzitate metode de dozare chimică hormonală, metoda Zimmernann, constă în dozarea 17-cetosteroidelor urinare, care măsoară activitatea androgenă a testicului. 2) La femeie, explorarea clinică și de laborator cercetează ascensiunea spermatozoizilor în vagin, în col și în uter; pătrunderea spermatozoizilor în secreția cervicală și în cavitatea uterină. Tratamentul sterilității este deci în funcție de precizarea diagnosticului.

VASILE D. — București: Numele de „larva migrans” al acestui neplăcut parazit care pătrunde direct în pielea omului definește capacitatea lui de a parcurge, prin linia zigzagată roșie caracteristică, distanțe foarte mari, întinzîndu-se de la o extremitate la alta a corpului. Înaintînd zilnic și continuu cu 2—10 cm, larva „trasează” sub piele o linie întortocheată ce ajunge să măsoare uneori cîțiva metri. Din fericire, fiind superficial, parazitul nu atacă organele interne.

DORINA V. — București: Citiți răspunsul dat sub Grațiana S., în nr. 49 din „Veac nou”. Imposibilitatea de a efectua, de la distanță, investigații mai profunde, ne face totuși să ne întrebăm dacă „vina” pasivității nu ține mai degrabă de lipsa de experiență a partenerului dv. Nu vă recomandăm „medicamentul” la care vă referiți, ci mai curînd o consultație cu un medic „în carne și oase”, căruia să-i puteți răspunde la toate întrebările de amănunt.

J. ANGELA — București: 1) Fenilbutazona sau butazolidina, care a cunoscut în ultimii ani o largă răspîndire în tratamentul algiiilor reumatismale, este într-adevăr un medicament histaminoliberator, histamina fiind o substanță responsabilă de manifestări alergice de tipul celor descrise de dv. (urticarie, edeme palpebrale, cefalee, greață etc., etc.). Pentru dispariția edemului veți continua dieta hiposodată și veți urma un tratament cu unul dintre antihistaminicele de sinteză (Romerger, Feniramin, Phenergan, Nilfan, Avil etc.). 2) Tratamentul balnear se recomandă, de obicei, o singură dată pe an. Numai medicul curant poate opina asupra scurtării acestui interval.

R.S.P. — Cluj: Credem că este vorba de o trecătoare tulburare neurovegetativă, cauzată poate și de operația suferită primăvara aceasta. Bromoval (3—4 cpr/zi), Fosfobion (o fiolă buvabilă/zi), clorhidrat de yohimbina (2 granule de cite 5 mgr. înainte de culcare), eventual o cură de Testolent (o fiolă injectabilă la 6 săptămîni) pînă la dispariția simptomelor reprezintă tratamentul clasic.

TABAN VIORICA — Com. Biliștei, raion Focșani: Viziunile în urechi (tinnitus) au foarte multe cauze: afecțiuni ale urechii (labirintită, leziuni ale nervului acustic, otoscleroză), boli nervoase, unele boli generale (anemii, boli cardiovasculare). Pînă la precizarea afecțiunii cauzale nu vă putem prescrie decît o medicație simptomatică: Rp. Teobromină 0,30 g, beladonă 0,01 g, luminal 0,03 g și amidopirină 0,15 g.

T.G. — Ploiești: Am mai spus odată că nu ați înțeles clar diagnosticul pus de medicii care v-au îngrijit. După semnele descrise, pare a fi vorba de *tabes*, dar din păcate noi nu avem posibilitatea precizării diagnosticului. Rămîne deci ca tot un serviciu clinic de neurologie să vă fixeze conduita de tratament.

DOMERIS — Motru: Soluția chirurgicală, singura radicală, se lovește de obstacolul vârstei pe care o aveți, astfel încît trebuie să recurgeți tot la paleative medicale. În afara tratamentului care vi s-a prescris, vă mai recomandăm: băi calde de sezut seara de 35—40° timp de 15—20 minute, după care veți folosi un supozitor cu Rp. Extr. beladonă 0,02 + Papaverină clorh. 0,04 + Novocaină 0,05 + Antipirină 0,50 + Excip. q.s.pt. 1 supozitor; luați zilnic cite un laxativ ușor (ulei de parafină sau Laxatin 1—2 drajeuri seara).

(Continuare în pag. 11-a)

AUSTRALIA

Sherlock Holmes pe platoul Kimberley

Nimeni nu știe exact câți băștinași de culoare existau în Australia când s-au ivit acolo primii europeni. După unele calcule — 300 000, după altele, circa jumătate de milion. După cum nu se știe nici de unde au venit ei pe continent; se presupune doar că și-au făcut apariția cu cel puțin zece mii de ani în urmă. Poate că au „sărit” din insulă în insulă, pe teritoriul actual al Indoneziei. Ori poate au trecut prin vreun istm, înghițit ulterior de ocean.

Băștinașii nu lucrau pământul, nu aveau, în afară de ciini, nici un animal pe lângă casă și nu cunoșteau metalul și arcul. Drept vase ei foloseau cochiliile unor moluște mari sau, dacă tribul locuia în inima continentului, împleteau, cu multă iscusință, ulcioare din trestie sau coajă de copac.

„Sint niște sălbatici” — spuneau despre ei coloniștii veniți din depărtata Europă. Dar, în condițiile aspre în care trăiau băștinașii, nu era posibil un alt mod de viață. Într-o țară bintuită de secetă, casele, ca și alte atribute ale civilizației, ar fi legat oamenii de un anume loc, lipsindu-i astfel de posibilitatea de a se mișca repede de colo-colo în căutare de hrană, ceea ce le-ar fi redus considerabil șansele de a supraviețui.

„Călătorul care circulă astăzi cu autobuzul întilnește lângă Alice Springs un indicator ce avertizează: „Atenție! Verificați-vă rezervele de alimente, carburanți și apă. Cel mai apropiat magazin se află la... 168 de mile spre sud”. Și, pentru că avertismentul să fie mai convingător, lângă șosea este expusă o carcasă de mașină, cu un schelet de cal la volan, iar pe bancheta din spate, în loc de călător, se profilează un schelet de vacă...”

Evident, avertismentul nu se adresează băștinașilor. Ei au trăit acolo vreme de milenii, fără magazine și fără automobile. În schimb, au un simț înnăscut al naturii. Aborigenii socotesc drept cea mai mare crimă tulburarea, fără un motiv serios, a armoniei din floră și faună. De aceea ei n-au distrus niciodată mai mult decât le-a fost necesar ca să-și potolească foamea. N-au purtat războaie împotriva vecinilor, ca să le cotopească pământul și n-au organizat ospete bogate atunci când semenii lor n-aveau ce mânca...

Politia australiană a început să folosească de vreun secol și jumătate în chip de detectivi, pe băștinașii de culoare, inzestrați cu o neobișnuită capacitate de a merge după urme. Cum se explică acest lucru? Locuind într-o regiune aspră, poate cea mai neospitalieră de pe glob, și trebuind să trăiască din vînăt, populația a căpătat cu timpul fenomenala însușire, transmisă apoi din generație în generație, de a citi urme. Cum n-au avut niciodată cai, băștinașii au trebuit să alege pe jos după pradă, împrejurare care i-a făcut extrem de rezistenți la drum. Se cunosc cazuri când într-o singură zi un vînător a străbătut 150 km, iar un altul, în mai puțin de o săptămână, circa 600 de km, mîncînd și bînd în acest interval exact cit consumă un european în 24 de ore. Dar particularitățile organismului lor, care le îngăduie să doarmă, goi direct pe pămînt și să alege ore în șir prin deșert, sub razele fierbinți ale soarelui n-au fost studiate, din păcate, nici pînă azi.

Așa stînd lucrurile, nici o patrulă polițistă nu pleacă pe platoul Kim-

berley fără un detectiv băștinaș. Acesta are o memorie fotografică; zborul unei păsări sau o urmă lăsată de un șarpe constituie pentru el o informație prețioasă, pe care o înscrie pe harta regiunii ce i s-a întipărit din copilărie în minte. Ii sînt de ajutor chiar și un grăunte de nisip pe care l-a observat pe o frunzuliță, sau un fir îngălbenit de iarbă. Pentru dînsul nu există pe lume doi oameni cu un mers absolut identic. El poate spune despre omul pe care-l urmărește în ce stare se află — dacă e în putere sau a obosit, dacă e slab sau gras. După cum poate descrie exact un individ pe care nu l-a văzut niciodată la față.

— Băștinașii văd nu numai ceea ce s-a întîmplat — îmi relatea un european stabilit prin acele locuri — ci pot să prevadă cum se va comporta pe viitor persoana pe care o caută.

Triburile australiene se află într-o strînsă legătură. Ele transmit vești la distanțe mici, lovind unul de altul două disculețe de lemn. E un fel de alfabet Morse, numai că „transmisia” se face cu o viteză nemaipomenită. „Discuțiile” la mari distanțe se realizează cu ajutorul unor semnale fumigene. Cu vreascuri se încinge un foc puternic, din frunze umede iese fum iar acesta, trecînd printr-o rogojină confecționată din iarbă, capătă anumite contururi. În felul acesta se obțin un soi de ideograme, care comunică prin semne convenționale esența știrilor: o coloană dreaptă de fum anunță apariția unei turme de animale sălbatice, doi nori de fum care se succed înseamnă o veste tristă.

Detectivul de culoare nu poartă niciodată armă, chiar dacă urmărește un infractor înarmat; are asupra lui doar o perche de cătușe, pe care le pune fugarului când adoarme. De aceea, băștinașul se ține la distanță, ca să nu poată fi atins de gloanțe, și așteaptă pînă când delicventul e doborît de somn. Uneori, urmărirea durează câteva luni. Duelul de rezistență dintre urmărit și urmăritor e deosebit de îndrăjit, atunci când amîndoi sînt originari din aceeași regiune.

Deși au început să fie folosiți încă din deceniul al 3-lea al secolului trecut, băștinașii au intrat totuși în serviciul permanent al poliției abia după celebrul „caz Griffin”, care a avut loc în 1867. Cum s-au petrecut lucrurile? Pe malul rîului Mackenzie au fost descoperite cadavrele a doi polițiști. Asasinul îi jefuise de 10 000 de lire australiene în aur, reprezentînd salariile muncitorilor de la minele din Clermont. Ancheta o conducea un as al poliției, inspectorul Griffin. În grupul lui se afla și un detectiv băștinaș de 19 ani. Cînd a sosit la locul crimei, tînărul a cercetat cu luare aminte urmele din jurul cadavrelor, după care și-a pironit privirea pe cizmele șefului și, arătîndu-l cu degetul, i-a spus: „Tu i-ai ucis, inspectore!” Griffin n-a putut rezista interogatoriului la care a fost supus și a trebuit, în cele din urmă, să-și recunoască vina. Iși ucisese subalternii pentru a-i jefui, căci pierzînd la cărți, trebuia să plătească niște „datorii de onoare”. O lună mai tîrziu, criminalul a fost spînzurat.

★

Intr-o seară, un polițist din Kun-nunurr îmi spune:

— Așteaptă-mă — miine dimineață îngăduie să-ți arăt cum lucrează detectivii mei. Să nu vii după mine, la secție, căci dacă te văd le e mai ușor să te caute. Ne-am înțeles?

Zis și făcut. A doua zi, la ora fixată, mă înființez lîngă poștă. Am luat cu mine un sac de voiaj cu un aparat fotografic și mîncare, convins fiind că voi aduna un material interesant. Polițistul vine cu o mașină și pornim împreună pe șosea. Pe drum, însoțitorul meu începe să-mi spună ce am de făcut. Urmează să ne despărțim la vreo 15—18 kilometri depărtare de o anumită localitate. Eu trebuie să pornesc unde oi vedea cu ochii, iar el se va întoarce în oraș. După două ore va chema un detectiv băștinaș, pe care îl va aduce în locul unde ne despărțisem și îi va cere să mă caute. Cu alte cuvinte, am la dispoziție aproape trei ore, în care interval pot merge unde vreau și cum mă taie capul. Pot chiar să trec și o apă dacă, bineînțeles, nu mi-e teamă că o să intru în contact prea strîns cu crocodilii.

Un „detectiv” australian

— Și dacă omul dumitale nu mă descoperă?

La o întrebare așa de neașteptată, polițistul se întunecă la față. Dacă, într-adevăr, detectivul lui nu va fi în formă și îmi va pierde urma? În acest caz, un necunosător al locurilor, ca mine, n-ar avea multe șanse să scape cu zile. Victoria mea în dispută m-ar costa viața. E un preț totuși cam mare...

În cele din urmă, convenim că dacă mă rătăcesc voi căuta să ajung, de-a lungul rîului, pînă la Kununurr sau voi ieși la șosea. Motorul începe să duduie, iar polițistul mă salută cu pâlăria-i împodobită cu o lebadă neagră — emblema statului Australia de vest — și mașina se urnește din loc.

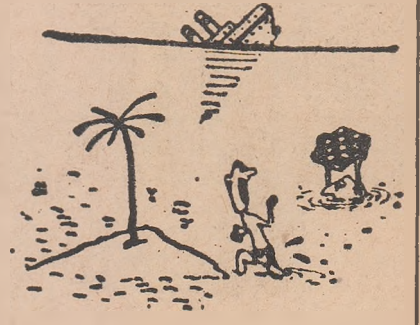
Așadar, sînt un „fugar” care încearcă să se ascundă în pădure de „mîna necrutătoare a justiției”. Exact ca-n filme. Mă afund voinicește în niște tufișuri.

...N-am de gînd să plictisesc cititorii descriînd cu lux de amănunte peripectivile prin care am trecut. Vreau să spun numai că am fost descoperit teribil de repede... Către seară, polițistul îmi povestește că, după urmele lăsate fără voia mea pe pietre, în iarbă și nisip, căutătorul mi-a stabilit exact greutatea și înălțimea și a constat că umărul drept îmi era aplecat din cauza unei greutate (sacul de voiaj). Acum el se află în fața mea, mulțumit că nu s-a înșelat.

Și eu îl privesc cu luare aminte pe omul acesta uimitor. La ora actuală, în Australia lucrează, în total, doar o sută de căutători de urme, așa încît este puțin probabil că cei ce vor veni pe aceste meleaguri după un sfert de veac vor mai avea prilejul să-i vadă în acțiune.

L. Volianovski

NAUFRAGIAȚII

— Dacă nu mă înșel, colega, acum e rîndul dumitale să muți.

FINLANDA

Colindînd orașele

Păduri de pini, cîmpii și coline, stînci cenușii țîșnind din masive verzi, lacuri cu oglinzi argintii, căsuțe țărănești în culori vii, gări mici și cochete cu grădinițe de flori în preajmă — acesta e pe scurt peisajul finlandez, de o neasemuită frumusețe.

Helsinki este așezat pe o peninsulă tăiată adînc de golfuri și golfulețe, așa încît în numai cîteva minute poți ajunge din centru pe tîrm. Înviorat de albastrul tare al mării și de azuriul palid al cerului, orașul devine cu fiecare an ce trece mai frumos. Profesorul Alvar Aalto, arhitectul șef al capitalei finlandeze, a elaborat un plan original de reconstrucție a centrului orașului, cuprinzînd edificii administrative și rezidențiale, un palat al congreselor, un nou teatru de operă și rezolvarea într-o manieră originală a problemelor transportului.

Finlandezii sînt constructori excelenți. Ca să te convingi de acest lucru e de ajuns să vizitezi tînărul oraș satelit Tapiola, așezat la nouă kilometri de Helsinki, care constituie, într-un fel, o vastă experiență urbanistică realizată în beton armat, sticlă și oțel. Casele de locuit în formă de turnuri înalte, imobilele cu un etaj sau două, pavilioanele cochete fără etaj, cu curte și garaj, se integrează armonios în tradiționalul peisaj al Finlandei.

Al doilea popas îl facem la Turku, străvechea capitală a țării. Încă în secolul al XIII-lea, orașul era cel mai mare centru comercial și politic al Finlandei. Capitala a fost mutată la Helsinki abia la începutul veacului al XIX-lea.

Pe una din cele șapte coline din Turku se înalță un castel impunător care, în exterior, și-a păstrat infățișarea austeră. Dar sălile mari din interior au fost ingenios amenajate pentru congrese, festivități etc.

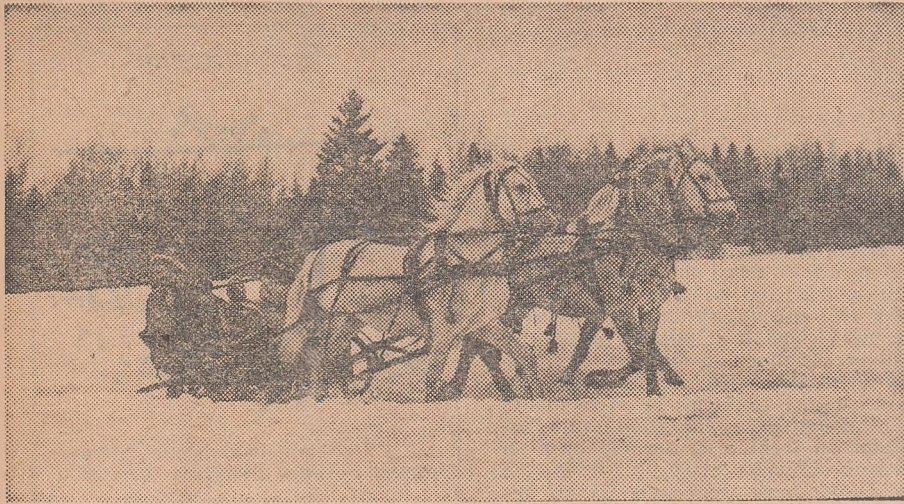
Turku posedă un muzeu de arte și meserii unic în felul lui. Acesta se compune din multe străduțe locuite cîndva de meșteșugari. În 1827, însă, un incendiu cumplicat a mistuit în cîteva ore aproape tot orașul. Din frumusețea de altădată au supraviețuit doar cîteva cartiere marginase protejate de coline. Într-unul din ele s-a conservat un mic fragment din trecut, martor viu al modului de viață pe care l-au dus locuitorii orașului într-o epocă de mult apusă. Casele sînt împodobite cu emblemele breslelor: cozonacul brutarului, botina cizmarului, cartea tipografului. În interior sînt expuse mobile și unelte vechi.

...În programul nostru figurează și Tampere, al doilea centru industrial în ordinea mărimii după Helsinki. De o bună bucată de vreme, uzinele lui utilizează energia furnizată de o cădere de apă aflată între două lacuri mari. Inițial, uzinele au format nucleul orașului construit pe un istm îngust. De aceea, spre deosebire de majoritatea orașelor industriale, la Tampere marile întreprinderi sînt grupate în centru fără a-1 urîți, totuși, și fără a-i conferi aspectul sumbru, de bătrînă metropolă cu fabrici numeroase. Construcții industriale masive, coșuri din cărămidă roșie, edificii albe, acoperișuri de olane înecate în verdeață, sculpturi de Waino Aaltonen pe podul care străbate orașul — așa se înfățișează astăzi Tampere.

Orașul posedă patru teatre profesioniștii, la care se adaugă, în anotimpul frumos, „Teatrul de vară din Tammerfors” cu sală turnantă sub cerul liber. În 1959, cînd a luat ființă, teatrul dispunea de prima instalație de acest fel din lume. Sala poate efectua o mișcare circulară de 360°; o platformă naturală pe malul unui lac servește de scenă, iar pădurea și stîncile de granit țîn loc de decor...

V. Tapanov

Iarna rusească

DATINI

Moș Gerilă în jurul lumii

FINLANDA. Sărbătoarea începe o dată cu sosirea lui **Iolupukki**, binecunoscutul moșneag cu barbă albă, coșoc roșu și un sac încărcat cu daruri. Copiii finlandezi știu că Iolupukki poartă cu el o carte groasă în care sînt înscrise toate năzbitiile lor de peste an. Dar Iolupukki e unul singur, iar copiii sînt mulți. Așa încît moșneagul trimite în casele pe care nu apucă să le viziteze pe unul din numeroșii săi nepoți, un copil îmbrăcat de asemenea într-un coșocel roșu și cu cărtulia de „boro-boate” în mînă.

Tinerii se distrează „ghicind” în plumb topit după un străvechi obicei de Anul Nou, și organizînd cu acest prilej concursuri umoristice: cine va interpreta cu mai mult haz desenele formate de plumbul topit?

JAPONIA. Anul Nou e sărbătoarea preferată a japonezilor, pentru care se pregătesc din timp. Ușile caselor sînt împodobite cu ramuri de pin și tulpini de bambus, simbolurile devotamentului și longevității, iar în fața casei se întinde o sfoară împletită din paie. O veche credință susține că în felul acesta duhurile rele sînt ținute la distanță.

În noaptea de Anul Nou copiii așează sub pernă un desen înfățișînd o corabie cu pînze, care le va asigura realizarea dorințelor, iar cei mari compun poezii și poeme. La miezul nopții clopotele templelor bat de 108 ori. E o tradiție seculară, modernizată doar prin faptul că e transmisă la radio.

Sărbătoarea durează trei zile, prilej de vizite și petreceri. Tinerele fete culeg ridichi, urzici și alte plante timpurii, din care capul familiei va prepara, după o săptămînă, o mîncare cu orez.

CEYLON. Ca și în alte țări din Asia, în Ceylon Anul Nou se serbează primăvara, în aprilie. În ajunul sărbătorii se stinge electricitatea din case și se aprind candelile de lemn cu ulei de nucă de cocos. La lumina lor fiecare familie își pregătește tradiționala hrană de Anul Nou: kiribat, o fiertură de orez cu lapte. Tot atunci la ușile caselor bat astrologii, care înmînează tuturor programul primei zile a noului an.

Ritualul începe dimineața cu o procesiune solemnă la care toți participanții poartă veșminte de o anumită culoare, indicată de astrologii. Culoarea se schimbă în fiecare an. În cursul

celor două zile cît durează serbările pe străzi, circulația vehiculelor e întreruptă.

Fiecare familie ține să invite pe prietenii care i-ar putea aduce noroc. Aceștia sînt împodobiiți cu frunzele unui arbust căruiua credința populară i-a atribuit însușirea de a fi dătător de sănătate, iar oaspeții, în semn de recunoștință pentru cinstea ce li se arată, învelesc în frunze monede și le oferă gazdelor.

Ceylonezii nu beau vin de sărbători. Tradiția cere ca ei să-și ungă corpul cu suc de lămîie amestecat cu ulei de cocos și apoi să se spele.

PANAMA. În această țară Revelionul e o sărbătoare zgomotoasă. Semnalul e dat de clopotele din turnul pompierilor, după care toți se străduiesc să facă mult zgomot, strigînd și bătînd cu pumnii în ce se nimerește. La varamul general se adaugă sirenele automobilelor și toate sursele de sunete ale orașului. A doua zi panamezii circulă pe străzi cu băgare de seamă, căci din ferestre și balcoane se toarnă apă peste trecători sau se deșartă pungi cu făină. Dar nimeni nu se supără. De Anul Nou fiecare adult are voie să dea în mîntea copiilor.

Și în Panama Moș Gerilă împarte daruri, doar că echipamentul lui e adecvat climei calde a țării.

ITALIA. Trecătorii sînt rari, în noaptea de Anul Nou, pe străzile orașelor italiene. Și nu atît pentru că Revelionul se serbează în familie sau în localuri, cît datorită unui vechi obicei care cere ca la miezul nopții toate vechiturile din casă să fie aruncate pe fereastră. Așa încît o dată cu sosirea Anului Nou, pe stradă aterizează scaune rupte, haine vechi, cratițe scoase din uz și chiar paturi. În schimb lor, susține aceeași credință, familiile își vor putea achiziționa lucruri noi. Aruncarea vechiturilor e însoțită de o avalanșă de confeti și petarde.

PE KILOMETRUL PĂTRAT

Oamenii și globul

După o statistică întocmită de O.N.U., populația țărilor în curs de dezvoltare reprezintă 72 la sută din numărul total al locuitorilor globului. Populația acestor țări crește cu 75 la sută mai

repede decît în statele mai dezvoltate. Alte cîteva date generale cuprinse în același anuar statistic: aproape o jumătate din populația globului trăiește în Asia; în momentul de față sporul mediu general al populației este de 1,9 la sută; în aproape toate țările femeile trăiesc mai mult decît bărbații.

Printre țările cu populația cea mai deasă se numără China, India, Uniunea Sovietică, Statele Unite ale Americii, Indonezia. Dacă sporul populației se va menține la nivelul actual, în decurs de 39 de ani numărul locuitorilor din U.R.S.S., S.U.A. și China se va dubla, iar al celor din India se va tripla. În aceeași perioadă de timp populația Braziliei va crește de patru ori.

În Europa, pe un kilometru pătrat trăiesc în medie 91 de oameni; în Asia — numai 68. În ultimii zece ani, însă, în Asia sporul populației a fost de 10 oameni pe kilometrul pătrat, pe cîtă vreme în Europa de numai 7.

Cel mai populat teritoriu din lume este Singapore, unde pe un kilometru pătrat locuiesc 3293 de oameni. Aceeași suprafață e populată de numai 2 oameni în Canada și Australia.

Anuarul O.N.U. menționează, de asemenea, creșterea longevității în ultimii 20 de ani, mai cu seamă în țările unde înainte vreme media fusese cea mai coborîtă. În Mexic, de pildă, după cel de al doilea război mondial media de viață a crescut cu 20 de ani.

(După „Za rubejom“)

ȘCOALA MAIMUȚELOR

Lada și Bodo învață

Lada e un cimpanzeu de 14 ani, Bodo e mult mai tînăr. Dar indiferent de vîrstă, amîndoi se comportă ca niște copii răsfățați și nu prea bine crescuți. Ceea ce îngreunează mult misiunea educatorului lor, L. Firsov, șef de laborator la Institutul de fiziologie din Leningrad, unde își duc traiul cei doi cimpanzei. În plus, cimpanzeii posedă o forță fizică apreciabilă (sînt de 3,5 ori mai puternici decît omul), fiind irascibili și agresivi. Amănunte de loc neglijabile cînd ai de-a face cu maimuțele ore în șir, zi de zi

„La un metru de cușcă se află un măr. Lada nu poate să-l ajungă cu mîna. Are însă la dispoziție o cărămidă, o cîrpă, un băț și o Țringhie. Va ști oare să le folosească? Lada nu stă

E greu să scrii, chiar și cu două creioane

mult pe gînduri, înșfacă bățul și trage mărul. Firsov repetă experiența. De data aceasta, însă, bățul lipsește din inventarul Ladei. Dar cimpanzeul nu se descurajează și trage mărul cu frînghia. Dacă i se ia și frînghia, se folosește de cîrpă, deși încercarea îl costă eforturi disperate. Cînd însă îi rămîne numai cărămida, Lada o privește cu dispreț și se retrage într-un ungher al cuștii.

Intr-o zi Firsov a introdus în cușcă un magnetofon. La primele sunete ale muzicii de jazz Lada și Bodo au dat bir cu fugiții, urlînd Firsov a oprit magnetofonul. Lada a „prins” mișcarea și de atunci, ori de cîte ori cercetătorul pornea aparatul, Lada îl oprea cu un gest energetic.

După aceea, în fața cimpanzeilor au fost înșirate cuie, un ciocan, un clește, bucăți de lemn. Maimuțele și-au de-

monstrat cu plăcere talentul de tîmplari, chiar dacă ciocanul nimerea deseori peste degete. S-au dovedit total inapte pentru arta culinară, dar au învățat să aranjeze masa și să deretice. În fiecare seară, de pildă, Lada ia o căldare cu apă și o cîrpă și spală podeaua cuștii. Și cu cîtă hărnicie! E în stare s-o spele ore întregi, pînă cînd i se ia căldarea. Atunci se așează la masă, lîngă Bodo, ia o foaie de hîrtie și un creion și... Nu, minunea încă nu s-a produs. Lada n-a învățat să scrie. Se pricepe doar la desene non-figurative.

ATRAȚII TURISTICE

Cada de aur

În stațiunea balneară japoneză Funabara a fost instalată, acum cîțiva ani, o cadă de aur. Cine dorește să facă baie în prețioasa cadă n-are decît să achite respectabila sumă de 5000 de yen. În ciuda acestei „bariere financiare”, în ultimii trei ani au folosit-o 200 000 de adoratori ai „diavolului galben”, recrutați mai cu seamă dintre turiștii cu stare. După mărturiile presei japoneze, mulți se mulțumesc să se fotografieze în apa ei aurie, individual sau în grup. Dar, deși tînăr, istoria căzii de aur e bogată nu numai în evenimente idilice de genul suvenirilor fotografice. Cele de alt ordin au impus autorităților angajarea mai multor detectivi pentru ocrotirea comorii. S-a constatat, de exemplu, că unii vizitatori pătrund în încăperea înarmați cu dălți ascunse în prosoape și, rămași între patru ochi cu cadă încearcă să-i smulgă un suvenir sub forma unei „așchii” de aur. Au fost și cazuri cînd vizitatorii au încercat să facă asta folosindu-se de dinți, ceea ce s-a soldat de cele mai multe ori în defavoarea dinților. Recent, după o încălecare de acest fel cu cada, o vizitatoare a dat în judecată administrația, cerînd despăgubiri pentru un canin rupt.

Dezlănțuirea atîtor patimi n-a trecut fără urme pentru atracția Nr.1 a stațiunii Funabara. Zgîriată și ciupită, cada de aur se află în momentul de față în... reparație capitală.

I. Arbatov

INOVAȚIE PITOREASCA

Timpul colorat

E mult de cînd orologiul principal al orașului Omsk vestește scurgerea orelor prin sunete melodioase. În ultimul timp obișnuitul lui dangăt a fost înlocuit printr-o melodie îndrăgită de locuitorii orașului, „Valsul din Omsk”, de compozitorul B. Iar-kov. Și mai recent, însă, sunetului i s-a adăugat culoarea. Așa încît, în momentul de față orologiul din Omsk indică nu numai ora exactă dar și... colorată. La fiecare bătă a orologiului cadrul lui translucid devine verde, violet, roșu etc., în funcție de oră.

„Timpul colorat” e creația inginerilor V. Treubov și A. Cepel, care au adăugat la străvechiul mecanism al orologiului un dispozitiv cibernetic și un sistem de dirijare cu program, care asociază muzica cu o anumită culoare.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

V. PEPINO — Gura Văii : 1) Utilizați Gerovital H 3 sub formă de injecții și drageuri și Loțiunea Gerovital, conform prospectelor ce însoțesc preparatele. 2) Nu. 3) Nu este un motiv care să vă neliniștească. Veți putea face față și în asemenea condițiuni. 4) Luați cu 1—2 ore înainte de momentul oportun 1 drageu Napoton + 1—2 tabl. Bromoval.

TRAIAN N. BIBESCU — Piatra Olt : 1) Tratamentul ce vi s-a recomandat este foarte bun și cu ajutorul voinței și auto-sugestiei veți depăși criza prin care treceți. În plus v-am recomanda gimnastică, sport, plimbări pe jos în aer liber, dușuri reci și calde alternative. 2) Vezi răspunsul dat sub V. Pepino. 3) După 3—4 luni toate fenomenele se vor amenda.

PIIU — București : Vă recomandăm să vă adresați Clinicii de chirurgie plastică și reparatorie, str. Arh. Mincu 7, București.

• • •

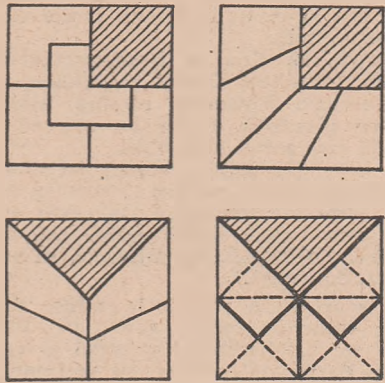
Probleme distractive.

(Răspunsuri)

1. Așa cum specifică problema, o piatră de domino acoperă două pătrate, deci unul alb și unul negru. Dar pătratele din colțurile opuse ale unei table

de șah au aceeași culoare; dacă sînt decupate, pe tablă nu rămîne un număr egal de pătrate negre și albe. Deci răspunsul este: nu se poate.

2.

3. Pe insula în care membrii tribului A mint, iar cei din tribul B spun adevărul, nimeni nu poate răspunde decît: „Sînt din tribul B”. Așa încît al doilea băștinaș a mințit spunînd că primul ar fi zis că e din tribul A, iar al treilea, care l-a făcut mincinos pe al doilea, a spus adevărul. Deci, al treilea băștinaș e din tribul B.

Cu prilejul ANULUI NOU, Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum și organizațiile sale urează tuturor consumatorilor și familiilor lor: „LA MULȚI ANI”.

Magazinele, unitățile de alimentație publică și secțiile de prestări servicii ale cooperăției de consum vă asigură și în anul 1968, o bună aprovizionare și deservire

ISABELLE : — De ce m-ai mințit, Georges ?

GEORGES : — Ei bine, în prima zi te-am mințit fiindcă...

La întrebarea Isabellei, Georges va răspunde în curînd la Teatrul „Barbu Delavrancea” în spectacolul

ÎNTÎLNIRE LA SENLIS

de Jean ANOUILH

traducere de Nicușor CONSTANTINESCU și George VOINESCU interpretat de George BĂNICĂ (Georges), Adrian PETRACHE (Robert), Marieta LUCA (Barbara), Dominic STANCA (dl. Delachaume), Stela MOGA (d-na Delachaume), Alexandra ALBULESCU (Edmée), Doina TAMAS (Isabelle), Dimitrie DUNEA (Philémon), Lucreția RACOVITĂ (d-na Montalambreuse), Mihai STAN (Chelnerul), Virginia STÎNGACIU (Proprietăreasa), în costumele Gabrielei NAZARIE, în decorurile lui Erwin KUTTLER și în regia semnată de Călin FLORIAN

CADOURI
PLĂCUTE
UTILE
IEFTINE

Servicii de masă,
lichior, cafea etc.
Vase de flori
și bibelouri
produse de
COMPLEXUL INDUSTRIAL DE
STICLĂ ȘI FAIANȚĂ
SIGHIȘOARA

5186 A

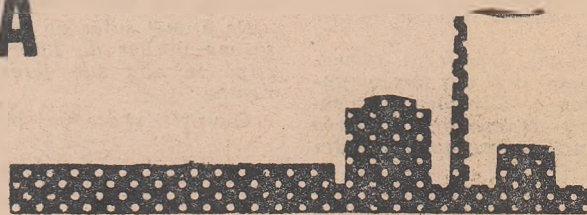
Pentru sezonul de iarnă:

Elegant, modern, practic, paltonul din stofă de lînă și lînă în amestec cu mohair.

Pentru femei, paltoane din stoffe în culori pastel care satisfac exigențele modei actuale.

Combinatul pentru fibre artificiale
BRĂILA

CFA

Produce și livrează pe bază de repartiție

- Celofibră tip lînă
- Celofibră tip bumbac
- Rețele cord de mare rezistență
- Confecții din celofan normal tratat și hirtie pungi sau coli de orice dimensiune de la 1—4 culori, pentru ambalarea produselor de larg consum cu emblema și textul indicat de beneficiar, în orice cantitate și prompt.
- Sulfat de sodiu.

COMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

Regiunea Brașov Telefon 15-20

Produce și livrează,
pe bază de comandă

fermă la prezentare : ● Oxigen tehnic

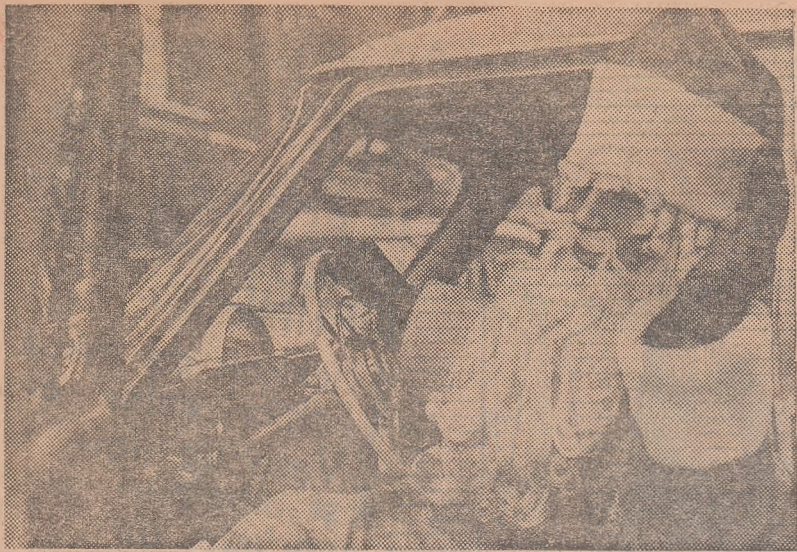
Cu repartiție : ● Bachelită praf

● Novolac solid

● Novolac alcoolic

● Fenoplac

Informații suplimentare
la Serviciul Desfaceri al
Combinatului. Telefon 15-20

Așa e mai comod decât cu sania

Foto: V. Rosevoi

Serenada

Încă acum două zile adoram serenadele și nu puteam suferi gropile de pe trotuar. De două nopți, însă, urăsc serenadele, iar la gropile de sub picioare mă gândesc ca la un vis frumos, să zicem ca la baldachinul moale al lui Harun al-Rașid, răcorit de evantai-tele a mii de cadine frumoase. Așa mă gândesc și la groapa de sub fereastra mea, pe care de două nopți un lucrător o tot astupă și o bălătorește. Chiar și la groapa în care anul trecut mi-am rupt piciorul!

Sînt două nopți de cînd încerc să ațipesc, savurînd clipa în care mă voi cuțunda în somn, dar de fiecare dată mă trezește o serenadă. Incepe cu un răcnet:

O-o-off! De ce mă chinuiești?
De ce nu mă iubești?!

Urmează niște miorlăituri, mugete și scrișnete, pătrunse de o dorință arzătoare de a face cîntecul cît mai gingaș și mai emoționant:

Lîngă floarea din grădină
Plînge fata și suspină...

Două nopți! În prima noapte l-am implorat pe lucrătorul îndrăgostit să nu cînte, să execute serenada în adîncul sufletului, sau, în cel mai rău caz, să fredoneze în surdina.

— Păi eu să muncesc și tu să sforăi? mi-a răspuns el.

...Cînd a răsunat următorul răcnet, am ridicat receptorul și am format numărul de telefon al directorului întreprinderii noastre de locuințe. În clipa în care i-am auzit vocea, am urlat din răspuțeri:

O-o-off! De ce mă chinuiești?
De ce nu mă iubești?

— Dobitocule! am auzit vocea directorului, apoi legătura s-a întrerupt.

Am așteptat exact treizeci de minute. Atît cît îi trebuie unui om trezît din somn să adoarmă din nou. Apoi am format același număr și am miorlăit:

Lîngă floarea din grădină
Plînge fata și suspină...

— Du-te dracului, imbecil ce ești! s-a auzit la celălalt capăt al firului.

Am mai așteptat treizeci de minute și l-am sunat din nou. Dar nu pot să repet ce-am auzit.

În noaptea următoare l-am sunat din nou de trei ori. După al treilea telefon am auzit în receptor niște pocnete și fiuituri. Abia a doua zi am aflat că tovarășul director a spart telefonul și a smuls firele de pe pereți. Atunci am fost nevoit să-l sun la birou (fără să-mi dezvălui identitatea, firește) și i-am făgăduit că dacă lucrătorul va continua să cînte și în noaptea aceea, mă voi înfîința sub ferestrele lui cu o serenadă identică.

Dar noaptea a fost o liniște desăvîșită. Lucrătorul cel nou, un unchiaș firav, umbla în jurul gropii în vîrfurile picioarelor și așeza pietroacile de parcă ar fi fost ouă pentru export. Am rămas însă cu o aversiune pentru serenade și cu convingerea că, spre binele cetățenilor, gropile de pe trotuar trebuie ocrotite ca niște monumente istorice.

De atunci sufăr de insomnie. Nu pot să mă dezbar de impresia că dintr-o clipă în alta sub ferestrele mele va răsună:

O-o-off... și așa mai departe.

R. Papici

— Te te uită! Se făcu ora 12!

Piramidele

Faraonul Kheops a avut întotdeauna o slăbiciune pentru mine, căci știa să aprecieze înaltele mele calități morale și fizice. În afară de aceasta, eram socotit un meșter bun la toate și curtea mă privea ca un om al casei.

Situația mi s-a consolidat și mai mult după ce am compus pentru soția lui

Kheops cîntecul „Florile din grădina înălțimii Voastre”. Cu toate acestea trăiam într-o permanentă jenă financiară.

După cum spuneau vechii egipteni, îmi plăcea să trăiesc pe picior mare. Această tristă împrejurare mă îndemnă într-o zi, după a treia ulciacă de muscat străvechi, să-i fac lui Kheops o propunere îndrăzneată:

— De ce nu-ți construiești o piramidă?

— Ce să fac eu ea? se miră Kheops, care era și el după cîteva ulcele din același muscat.

— Așa, să fie... — i-am argumentat eu, încercînd să dau cuvintelor un tîlc ascuns. Piramida rămîne întotdeauna piramidă. Poate că are să-ți prîndă bine o dată și o dată!

În cele din urmă, Kheops își dădu consimțămîntul pentru construcția unei piramide modeste, așa, cam de vreo șase metri, și mă numi șef de șantier. Suflecîndu-mi mîncile, m-am apucat de treabă.

În scurt timp veniră la mine, din toate colțurile lumii, rude, prieteni, rude ale prietenilor și prieteni ai rudelor. Personalul șantierului se înmulțea vertiginos. Am reușit să obțin revizuirea proiectului inițial, adăugînd la înălțimea piramidei încă doisprezece metri. Situația mea materială se îmbunătăți simțitor și am început să huzuresc.

În cursul primilor zece ani de construcție dușmanii și invidioșii făcuseră eforturi titanice pentru a organiza controale și paracontroale. De fiecare dată, însă, am ieșit basma curată.

După douăzeci de ani, cînd devizul fusese depășit de cel puțin trei ori,

— Cum de-ai ghicit că e tata?
— Păi numai cu ei vorbești pe tonul ăsta!

Kheops îmi ceru stăruitor să-l conduc la construcția aproape gata.

— Ce să vezi acolo? am încercat să-i schimb intenția. Acum nu mai poți s-o dărîmi. E o imensitate! Douăzeci de metri nu-s o glumă... — am mințit, prudent.

— Parcă spuneai că va avea optsprezece?

— Poate și douăzeci și cinci, nu mai știu...

La auzul acestor cuvinte, Kheops sări în car și porni glonț spre șantier.

Văzută în stadiul ei final piramida cerea, firește, nervi tari și o inimă sănătoasă. Se pare că Kheops nu dispunea de așa ceva căci, adresîndu-mi cîteva cuvinte usturătoare, se prăbuși fără viață la picioarele piramidei.

Pentru mine a fost o pierdere grea dar nu ireparabilă. Încercînd să-mi stăpinesc durerea, mi-am zis că nu de faraoni voi duce lipsă. Încurajat de un numeros alai de rude, prieteni etc., m-am înfățișat, chiar a doua zi, lui Ramses al II-lea. I-am propus să începem construcția unei mici piramide, așa, cam de vreo șase metri...

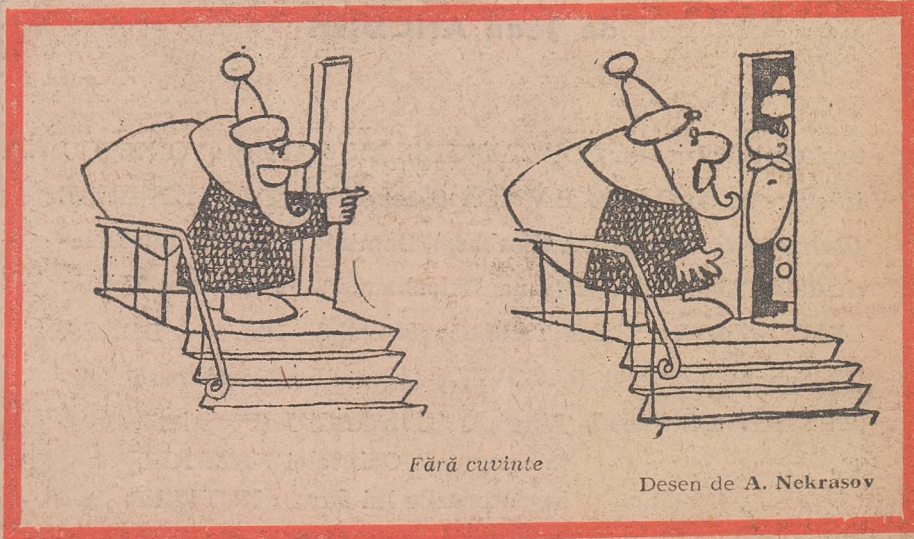
M. Zaharov

(Din „Nedelea”)

CHIMISTII ÎNTRE EI

— Uite așa pățese în fiecare an!

Fără cuvinte

Desen de A. Nekrasov